

كتاب: آلوئه ورا : گیاه جاودانگی

(Aloe Vera; Plant of immortality)

تألیف :

اسماعیل پورکاظم

(Esmaeil Poorkazem)

. ش. ۱۴۰۰

«فهرست مطالب»

ردیف	عنوان م موضوعات	صفحه
۱	مقدمه	۹
۲	تاریخچه آلوئه ورا	۱۰
۳	مشخصات گیاهشناسی آلوئه ورا	۱۳
۴	واریته های آلوئه ورا	۲۳
۵	نیازهای اکولوژیکی گیاه آلوئه ورا	۲۶
۶	ازدیاد گیاه آلوئه ورا	۳۲
۷	پرورش گیاه آلوئه ورا	۳۶
۸	پرورش گلدانی آلوئه ورا	۳۷
۹	کاشت در بسترهاي خاکي	۵۲
۱۰	شرایط نوري	۵۳
۱۱	آبیاري	۵۴
۱۲	کوددهی	۵۷
۱۳	علفهای هرز	۵۸
۱۴	هرس	۵۹
۱۵	آفات آلوئه ورا	۶۰

«ادامه فهرست مطالب»

ردیف	عنوانین موضوعات	صفحه
۱۶	بیماریهای آلوئه ورا	۶۲
۱۷	گلدهی گیاه آلوئه ورا	۶۳
۱۸	برداشت محصول آلوئه ورا	۶۵
۱۹	نگهداری محصول آلوئه ورا	۶۹
۲۰	ترکیبات شیمیائی گیاه آلوئه ورا	۷۱
۲۱	آلوئن	۷۲
۲۲	آشکال استفاده از گیاه آلوئه ورا	۷۶
۲۳	موارد استفاده گیاه آلوئه ورا	۷۸
۲۴	کاربردهای کشاورزی گیاه آلوئه ورا	۷۹
۲۵	کاربردهای زینتی گیاه آلوئه ورا	۸۰
۲۶	کاربردهای غذائی گیاه آلوئه ورا	۸۳
۲۷	کاربردهای آرایشی-بهداشتی گیاه آلوئه ورا	۸۸
۲۸	رطوبت رسانی پوست	۹۱
۲۹	روشن و شفاف سازی پوست	۹۳
۳۰	لايه برداری پوست	۹۴

«ادامه فهرست مطالب»

ردیف	عنوانین موضوعات	صفحه
۳۱	تقویت مو و رفع شوره سر	۹۷
۳۲	تعادل PH در فرق سر	۹۹
۳۳	آبکشی موها	۱۰۰
۳۴	تهیه ژل ابرو	۱۰۴
۳۵	لطافت پوست	۱۰۵
۳۶	درمان خشکی و ترکیدگی پاشنه پاها	۱۰۶
۳۷	پاک کردن مواد آرایشی	۱۰۷
۳۸	کِرِم ریش تراشی	۱۰۸
۳۹	روان ساز طبیعی	۱۱۰
۴۰	تسکین محل نیش حشرات	۱۱۱
۴۱	کاربردهای داروئی گیاه آلوئه ورا	۱۱۲
۴۲	عصارة آلوئه ورا	۱۱۴
۴۳	ژل آلوئه ورا	۱۱۵
۴۴	لاتکس آلوئه ورا	۱۲۱
۴۵	تأثیرات آنتی اکسیدانی آلوئه ورا	۱۲۴

«ادامه فهرست مطالب»

صفحه	عناوین موضوعات	ردیف
۱۲۵	تأثیرات ضد التهابی آلوئه ورا	۴۶
۱۲۶	تأثیرات ضد میکروبی آلوئه ورا	۴۷
۱۲۸	تأثیر آلوئه ورا بر آزردگی های پوستی	۴۸
۱۳۰	تأثیر آلوئه ورا بر عوارض پیری	۴۹
۱۳۲	تأثیر آلوئه ورا بر خراشیدگی ها و بریدگی ها	۵۰
۱۳۳	تأثیر آلوئه ورا بر آکنه	۵۱
۱۳۵	تأثیر آلوئه ورا بر "اگزما" و "پسوریازیس"	۵۲
۱۳۶	تأثیر آلوئه ورا بر عارضه پای ورزشکاران	۵۳
۱۳۹	تأثیر آلوئه ورا بر سوختگی ها	۵۴
۱۴۱	تأثیر آلوئه ورا بر آفتتاب سوختگی ها	۵۵
۱۴۲	تأثیر آلوئه ورا در جلوگیری از صدمات تشعشع اولترا-ویولت	۵۶
۱۴۳	تأثیر آلوئه ورا در صدمات تشعشع درمانی	۵۷
۱۴۴	تأثیر آلوئه ورا در التیام زخم ها	۵۸
۱۴۵	تأثیر آلوئه ورا بر ناراحتی های تنفسی	۵۹
۱۴۶	تأثیر آلوئه ورا بر سوء هاضمه	۶۰

«ادامه فهرست مطالب»

ردیف	عنوانین موضوعات	صفحه
۶۱	تأثیر آلوئه ورا بر رفلاکس معده	۱۴۷
۶۲	تأثیر آلوئه ورا بر عارضه روده های تحریک پذیر	۱۴۸
۶۳	تأثیر آلوئه ورا بر بیوست	۱۵۰
۶۴	تأثیر آلوئه ورا بر ترک های مقعدی	۱۵۲
۶۵	تأثیر آلوئه ورا بر تسکین درد	۱۵۳
۶۶	تأثیر آلوئه ورا بر چربی خون	۱۵۴
۶۷	تأثیر آلوئه ورا بر قند خون	۱۵۵
۶۸	تأثیر آلوئه ورا بر دهان، دندان و لشه	۱۵۸
۶۹	تأثیر آلوئه ورا در جلوگیری از سرطان	۱۶۳
۷۰	تأثیر آلوئه ورا بر افسردگی و حافظه	۱۶۵
۷۱	تأثیر آلوئه ورا بر سیستم ایمنی بدن	۱۶۶
۷۲	تأثیر آلوئه ورا بر عدم تعادل الکتروولیت یا مایعات بدن	۱۶۷
۷۳	دُز مصرفی گیاه آلوئه ورا	۱۶۸
۷۴	تداخل اثر مصارف آلوئه ورا با داروهای تجویزی	۱۷۱
۷۵	مسومیّت زائی آلوئه ورا	۱۷۶

«ادامه فهرست مطالب»

صفحه	عناوین موضوعات	ردیف
۱۷۸	عوارض جانبی مصارف آلوئه ورا	۷۶
۱۸۶	پژوهش ها	۷۷
۱۸۸	توصیه ها، هُشدارها و مخاطرات	۷۸
۱۹۱	منابع و مأخذ	۷۹
		۸۰
		۸۱
		۸۲
		۸۳
		۸۴
		۸۵
		۸۶
		۸۷
		۸۸
		۸۹
۱۹۲	جمع	۹۰

كتاب: آلوئه ورا؛ گیاه جاودانگی

(Aloe Vera ; Plant of Immortality)

تألیف: اسماعیل پورکاظم (Esmaeil Poorkazem)

مقدمه:

جنس "آلوئه" (Aloe) از خانواده "سریشیان" یا "آسفودلاسه" (Asphodelaceae) مُشتمل بر بیش از ۵۰۰ گونه از گیاهان گلدار با برگ های گوشتی و پُر آب است که بومی شبه جزیره عربستان و سازگار با مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری دنیا می باشد. بسیاری از گونه های متعلق به جنس "آلوئه" بطور طبیعی در مناطق شمالی آفریقا رشد می کنند. محققین گونه "آلوئه ورا" را که گیاهی چندساله، همیشه سبز و ساقه کوتاه است، با عنوان "گیاه عجیب" (wonder plant) می شناسند. مصریان قدیم "آلوئه ورا" را "گیاه جاودانگی" (immortality plant) می خواندند و باور داشتند که زیبائی بی زوال ملکه "کلئوپاترا"ی افسانه ای ناشی از کاربرد هر روزه عصاره آن بر روی صورتش بوده است. امروزه گیاه "آلوئه ورا" در سراسر جهان با مقاصد گوناگون: غذائی، آرایشی-بهداشتی و داروئی پرورش می یابد (۱۷، ۶، ۱۴).

تاریخچه "آلوئه ورا" (history):

نام علمی گیاه "آلوئه ورا" را از واژه لاتین "Aloe vera" یعنی "معجزه حقیقی" (true) اتخاذ کرده اند (۱۸، ۱). (aloe)

معمولاً نام عمومی گیاهان جنس "آلوئه" را با اسم محل رویش آنها بیان می کنند از جمله:

(۱) آلوئه چینی (Chinese Aloe)

(۲) آلوئه شاخ آفریقا (Cape Aloe)

(۳) آلوئه باربادوس (Barbados Aloe).

گیاه "آلوئه ورا" را از دوران های بسیار قدیم در برخی نقاط جهان از جمله مصر برای مقاصد داروئی به صورت استعمال جلدی (topical) استفاده می کرده اند (۱۸، ۱۰).

نقل است که مصریان قدیم از حدود ۶ هزار سال پیش از "آلوئه ورا" استفاده می کردند و به آن "گیاه زوال ناپذیری و جاودانگی" (plant of immortality) می گفتند.

مصریان معتقد بودند که "کلئوپاترا" ملکه مشهور و زیبای مصر باستان از ژل "آلوئه ورا" برای افزایش زیبائی خویش بر صورت می مالیده است (۷).

اولین شواهد تاریخی حاکی از کاربردهای گیاه "آلوئه ورا" در حدود ۴ هزار سال قبل از میلاد مسیح (BCE) می باشند (۱۸).

از جمله نخستین شواهد تاریخی مربوط به شناخت و استفاده بشر از گیاه "آلوئه ورا" را می‌توان در "پاپیروس ابرز" (Ebers papyrus) مشاهده نمود که توسط یکی از اطباء باستان در حدود ۱۶ قرن قبل از میلاد مسیح تحریر گردیده است(۱۴).

"پاپیروس ابرز" (Papyrus Ebers) یا "پاپیروم ابرز" (Ebers papyrus) عبارت از نسخه های داروئی اطبای مصر قدیم می باشد که در حدود ۱۵۵۰ سال قبل از میلاد مسیح نگاشته شده اند. این نسخ در سال های ۱۸۷۳-۴ میلادی توسط باستانشناسی به نام "جورج ابرز" از مقبره های فراعنه مصر باستان کشف گردیده اند و اکنون در موزه دانشگاه "لایپزیک" کشور آلمان نگهداری می شوند(۱۴).

برخی شواهد تاریخی حاکی از آن می باشد که گیاه "آلوئه ورا" از قرون قدیم در کشورهای: چین، ژاپن، هندوستان، یونان، مصر و مکزیک با مقاصد داروئی به مصرف می رسانیده است(۱۴).

یونانیان قدیم از "آلوئه ورا" برای درمان طاسی سر (baldness) و بی خوابی (insomnia) بهره می جستند(۷).

از گیاه "آلوئه ورا" در نوشته های "جولیانا آنیسیا" متعلق به سال ۵۱۲ میلادی یاد شده است(۱۸).

در اسناد تاریخی آمده است که "اسکندر مقدونی" و "کریستف کلمب" برای درمان زخم‌های سربازان و همراهان خویش از ژل "آلئه ورا" بهره می‌گرفتند^(۷).

بومیان آمریکائی گیاه "آلئه ورا" را "نرم شاخه آسمانی" (wand of the heaven) قلمداد می‌کردند و از آن برای درمان برخی از بیماریها از جمله "بیوست" بهره می‌بردند^(۷).

گونه‌های "آلئه ورا" در طی قرن ۱۷ میلادی از شبه جزیره عربستان به بخش‌های مختلفی از اروپا و چین معرفی گردیدند و پس از آن بود که گیاه "آلئه ورا" مورد توجه بیشتری قرار گرفت و در بسیاری از مناطق گرمسیری (tropical) و معتدل‌له (temperate) دنیا گسترش یافت^(۱۸).

در سال ۲۰۰۲ میلادی، اداره نظارت بر غذا و داروی آمریکا (FDA) اقدام به تصویب دستورالعملی نمود که تحت آن قامی داروخانه‌ها ملزم به حذف "آلئه ورا" از شمول داروهای بدون نیاز به نسخه over-the-counter (OTC) نمودند زیرا اطلاعات کافی در رابطه با اثربخشی و بی خطر بودن آن در دسترس نبود^(۱۲).

گسترش وسیع امروزین گیاه "آلئه ورا" غالباً ناشی از کشت و کار آن با مقاصد مختلف زینتی، غذائی و داروئی می‌باشد^(۱۸).

مشخصات گیاهشناسی "آلئه ورا" (description)

جنس "آلئه" (Aloe) که جزو گیاهان تک لپه و آبدار متعلق به خانواده "آسفودلاسه" یا "سریشیان" (Asphodelaceae) محسوب می‌گردد، مشتمل بر بیش از ۵۰۰ گونه گیاهی است.

"آلئه ورا" گیاهی برگ باریک، چندساله (perennial) و همیشه سبز (evergreen) است. "آلئه ورا" (Aloe vera) از جمله گیاهان گوشتی (succulent) و آبداری محسوب می‌شود که با مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان سازگاری یافته است. گیاه "آلئه ورا" دارای ظاهری شبیه کاکتوس‌ها است (۱۲، ۱۵، ۱۸).

گیاه "آلوفه ورا" دارای سیستم ریشه‌ای نسبتاً سطحی است که در لایه فوقانی خاک گسترش می‌یابد.

ریشه‌های "آلوفه ورا" دارای رابطه همزیستی (symbiosis) با یک نوع قارچ همزیست خاص موسوم به "قارچ درون زی" (arbuscular mycorrhiza) می‌باشند و بدین ترتیب اجازه می‌دهند که گیاه "آلوفه ورا" دسترسی بیشتری به آب و عناصر غذائی موجود در خاک داشته باشد (۱۸، ۸).

قارچ‌های همزیست با ریشه‌های گیاهان موسوم به "میکوریزا" (mycorrhiza)

از جنبه ویژگی هایشان در دو گروه قرار می‌گیرند:

۱) قارچ‌های موسوم به "اکتومیکوریزا" یا "قارچ‌های برون زی"

(ericoid mycorrhiza) یا "اریکوئید میکوریزا" (ectomycorrhiza)

که بر روی سطح ریشه‌های گیاهان خاصی زندگی می‌کنند و از طریق حل کردن

عناصر غذائی اطراف ریشه‌ها به کمک ترشحات خویش باعث در اختیار قرار

گرفتن آنها برای گیاه میزبان می‌شوند.

۲) قارچ‌های موسوم به "اندومیکوریزا" یا "قارچ‌های درون زی"

(arbuscular mycorrhiza) یا "قارچ‌های زائد ساز" (endomycorrhiza)

که به لایه زیر اپیدرم یا پوست سطحی یعنی "کورتکس" (cortex) یا

"گیاهان آوندی نفوذ می‌کنند و "ریشه‌های مؤین قارچی" cortical Cells"

را تشکیل می‌دهند (۱۸).

"آلئه ورا" گیاهی نسبتاً فاقد ساقه (stemless) تا دارای ساقهٔ خیلی کوتاه و سبز است که در شرایط کمبود نور گاهاً تا ارتفاع ۱۰۰-۶۰ سانتیمتر و پهناً ۵-۱۰ سانتیمتر رشد می‌کند. ساقه‌های "آلئه ورا" دارای خال‌های سفید نسبتاً محو می‌باشند (۱۴، ۱۳، ۱۸).

برگ های "آلوئه ورا" از نوع: ساده (simple)، گوشی (fleshy)، ضخیم (thick)، آبدار (succulent)، صاف و بدون پُر ز (smooth) تا کمی خمیده هستند.

برگ های "آلوئه ورا" به حالت "روزت مانند" (rosette) و مجتمع از بخش قاعده گیاه رشد می نمایند و سرشار از ژل چسبنده هستند.

برگ های سه گوش (triangular) گیاه "آلوئه ورا" از ۳ لایه تشکیل یافته اند که لایه داخلی آن از ۹۹ درصد رطوبت و مقادیری عناصر غذائی تشکیل یافته است.

این برگ ها به رنگ های آبی، سبز تا سبز متمایل به خاکستری با خال های سایه روشن سفید (white fleck) دیده می شوند.

برگ های گیاه "آلوئه ورا" به شکل کشیده و سرنیزه ای (lanceolate) با نوک تیز (pointed) به طول ۱۵-۴۵ سانتیمتر و عرض $\frac{2}{5}$ - $\frac{7}{5}$ سانتیمتر می باشند. حواشی برگ های "آلوئه ورا" دندانه دار یا مُپرس (jagged، serrated) می باشند که در برگ های زیرین و در انتهای هر دندانه یک عدد خار (spine، teeth) سفید رنگ و قابل انعطاف دیده می شود.

بافت برگ های "آلوئه ورا" نسبتاً نرم و حاوی عصاره گیاهی ژل مانند است لذا به آسانی شکسته می شوند (۱۱، ۱۴، ۱۳، ۸، ۱۸).

گل های گیاه "آلوئه ورا" اغلب در اوخر بهار تا تابستان ها بر روی سنبله ای (spike) به طول تقریبی ۹۰ سانتیمتر تشکیل می شوند.

گل آذین سنبله (spike) گیاه "آلوئه ورا" در انتهای ساقه های گلدهنده ای به طول ۳۰-۶۰ سانتیمتر ظاهر می گردند.

گل های "آلوئه ورا" فقط در بوته های بالغ ۴-۵ ساله ای که برداشت برگ های کمتری داشته اند، تشکیل می شوند.

هر یک از این گل ها به حالت آویزان (pendulous) و متتشکل از جام گل یا مجموعه گلبرگ های (corolla) لوله ای به طول ۲/۵-۵/۵ سانتیمتر است.

گل های "آلوئه ورا" به رنگ های زرد، طلائی، قرمز و نارنجی دیده می شوند(۱۳،۸،۱۸).

«جدول ۱) مشخصات رده بندی گیاه "آلئه ورا" (Aloe vera)»

سلول مشخص (Eukaryote)	قلمرو (Domain)
گیاهان (plants یا Plantae)	سلسله (kingdom)
آوندداران (vascular plants یا Tracheophytes)	زیر سلسله (subkingdom)
بذرزادان (seed plants یا Spermatophyte)	سرگروه (super division)
گیاهان گلدار (flowering plants یا Magnoliophyte)	گروه (division)
نهاندانگان (Angiosperms)	شاخه (phylum)
تک لپه ای ها (Monocots)	رده (class)
"آسپاراگالیس" یا "مارچوبه سانان" (Asparagales)	راسته (order)
"آسفودلاسه" یا "سریشیان" (Asphodelaceae)	خانواده (family)
آلئه (Aloe)	جنس (genus)
ورا (vera)	گونه (species)
Aloe africana;	اسامی علمی مشابه (Synonym)
Aloe arborescens;	
Aloe barbadensis;	
Aloe chinensis;	
Aloe elongata;	
Aloe flava;	
Aloe forbesii;	
Aloe indica;	
Aloe inemis;	
Aloe lanzae;	
Aloe maculata;	
Aloe massawana;	
Aloe perfoliata;	
Aloe perryi;	
Aloe rubescens;	
Aloe scobinifolia;	
Aloe sinkatana;	
Aloe striata;	
Aloe variegata;	
Aloe vulgaris;	

برخی از گیاهشناسان "آلئه ورا" را جزو گیاهان "دورگه" یا "هیبرید" (hybrid) محسوب کرده اند (۱۸).

مهمترین مشخصه های گیاه "آلئه ورا" عبارتند از:

- (۱) چند ساله علفی (herbaceous perennial)
- (۲) همیشه سبز (evergreen)
- (۳) پرورش برون خانگی در اقالیم گرمسیری و نیمه گرمسیری
- (۴) پرورش درون خانگی یا گلداری در اقالیم معتدل و سرد
- (۵) ارزش پرورش شامل: جذابیت گل ها برای مقاصد زینتی و بافت ساختاری گیاه برای مقاصد داروئی
- (۶) امکان بروز مسمومیت خفیف در موارد مصرف خوراکی
- (۷) سرعت رشد متوسط
- (۸) وضعیت رشد ایستاده
- (۹) نیازمند نگهداری کم
- (۱۰) ارتفاع ۶۰-۱۰۰ سانتیمتر
- (۱۱) پهنا ۳۰-۵۰ سانتیمتر (۱۳).

واریته های "آلوئه ورا" (varieties):

"جدول ۲) مهمترین واریته ها و ارقام گیاه "آلوئه ورا" به شرح زیر می باشند(۵،۸،۲):"

ردیف	واریته	مشخصات
۱	Aloe lime Fizz	برگهای متراکم به رنگ نارنجی، دارای علائمی در جوانب و لبه های برگها، ارتفاع و پهنای تقریبی 15×30 سانتیمتر
۲	Aloe arborescens = Torch aloe	بوته های خیلی بزرگ، برگ های روزت پُر آب، خارهای روی دندانه ها نسبتاً درشت، گل های قرمز و چراغ قوّه ای (torch)، گلدهی در تابستان، ارتفاع و پهنای تقریبی 2×4 متر
۳	Aloe Red Sparker	برگهای سبز متمایل به برنزه، دارای خال های سفید بر روی دندانه های برگها، گلدهی در تابستان، گل ها صورتی با نوک سفید، ارتفاع و پهنای تقریبی 30×30 سانتیمتر
۴	Aloe polyphylla = Spiral aloe	دارای بوته های بزرگ، برگهای زیبا و مارپیچی (spiral)، برگ ها سبز رنگ با نوک ارغوانی، نیاز به آبیاری بیشتر نسبت به سایر انواع "آلوئه ورا"،

قادر به بقاء در سرماهای اندکی زیر صفر، ارتفاع و پهنهای تقریبی 60×50 سانتیمتر		
خاردار (thorny, prickly)، برگ ها خوش حالت (pert)	<i>Aloe aculeata</i>	۵
موسوم به "آلوئه بالارونده"، گل ها لوله ای و به رنگ نارنجی روشن	<i>Aloe ciliaris</i> = climbing aloe	۶
موسوم به "آلوئه برگ کوچک"، شکل مدور، رنگ برگ ها متمایل به آبی است که در مواجهه با نور مستقیم خورشید به قرمزی تا طلائی می گرایند.	<i>Aloe brevifolia</i> = short leaf aloe	۷
رشد فشرده، ساقه کوتاه، برگ های صاف، فاقد خطوط سفید، موسوم به "آلوئه ببری"	Tiger = Partridge-breasted-Aloe = <i>Aloe variegata</i>	۸
بوته های کوتاه، لکه های سفید، خارهای اره ای نرم در اطراف برگ ها، موسوم به "آلوئه قیطانی"	Lace Aloe = <i>Aloe aristata</i>	۹
بوته های بزرگ، برگ های آبی متمایل به نقره ای، موسوم به "آلوئه آبی"	Blue Aloe = <i>Aloe glauca</i>	۱۰

نیازهای اکولوژیکی گیاه "آلوئه ورا" (ecology):

گیاهان جنس "آلوئه" دارای گسترش بسیار زیادی در بخش‌های وسیعی از مناطق جهان هستند بطوریکه گاهاً آنها را در زمرة گیاهان مهاجم (invasive) محسوب داشته اند(۱۸).

تاکنون بیش از ۵۰۰ گونه گیاهی در جنس "آلوئه" (Aloe) شناسائی شده اند که عمدتاً در بیابان‌های خشک سواحل شمالی آفریقا یافت می‌شوند در حالیکه دانشمندان مأمن و مبدأ اصلی "آلوئه ورا" را شبه جزیره عربستان می‌دانند.

باید به خاطر داشت که بیشترین وسعت اراضی شبه جزیره عربستان را بیابان‌ها تشکیل می‌دهند لذا ضرورت دارد که وضعیتی نظیر شرایط بیابانی مناطق شمالی عربستان با روزهای گرم و شب‌های خنک را برای رشد بهینه گیاه "آلوئه ورا" فراهم ساخت(۱).

دانشمندان علوم زیستی مبدأ گیاه "آلوئه ورا" را کوهستان‌های "الحجر" در شمال شرقی کشور عُمان واقع در شبه جزیره عربستان دانسته اند(۱۸).

برخی از دانشمندان نیز گیاه "آلوئه ورا" را بومی شمال آفریقا، جنوب اروپا و جزایر قناری عنوان کرده اند(۱۰).

گیاه "آلوفه ورا" در مناطق اقلیمی زیر در سراسر دنیا پراکنده است:

- ۱) مناطق گرمسیری یا حاره‌ای (tropical)
- ۲) مناطق نیمه گرمسیری یا نیمه حاره‌ای (sub-tropical) semi-tropical
- ۳) مناطق گرم و خشک (arid) (۱۸، ۱۲).

امروزه گیاه "آلوفه ورا" در شمال آفریقا از جمله سودان کشورهای همسایه آن و ماداگاسکار به صورت سازگار یافته و بومی (naturalized) در آمد است (۱۸، ۸).

گیاه "آلوفه ورا" را به حالت سازگار شده در مناطقی از جهان نظیر: جزایر قناری، جزایر "کیپ ورد" واقع در غرب آفریقا، جزایر "مادیرا" متعلق به پرتغال و واقع در شمال غربی برزیل، منطقه "القروه" واقع در جنوب پرتغال و مناطق بایر سراسر اسپانیا به ویژه در منطقه "مورسیا" می‌توان مشاهده کرد (۱۸).

گیاه "آلوفه ورا" قادر به پرورش یافتن در مناطق نیمه گرمسیری آمریکا از جمله: تگزاس، نیومکزیکو، آریزونا و کالیفرنیا نیز می‌باشد (۱۲).

خاک مناسب:

خاک مورد نیاز برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" از نوع شنی تا سنگریزه ای توأم با مواد آلی پوسیده است(۸).

کارشناسان مناسب ترین PH خاک برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" را ۷-۸/۵ می دانند(۸).

روبوت مناسب:

برگ های گوشتی و آبدار گیاه "آلوره ورا" باعث شده اند که بتواند در مناطق کم باران جهان به خوبی رشد نماید. ویژگی های خشکی پسندی ناشی از برگ های آبدار "آلوره ورا" باعث شده اند که کارشناسان آن را برای باغ های صخره ای (rockery garden) و پارک های مناطق خشک مطلوب بدانند(۱۸).

دماهی مناسب:

گونه های مختلف گیاه "آلوئه ورا" از نظر منطقه بندی اراضی کشاورزی منطبق با معیارهای وزارت کشاورزی آمریکا (hardiness zone-USDA) در ردیف های ۸-۱۱ قرار می گیرد(۱۸،۳،۱).

پرورش گیاه "آلوئه ورا" در مناطق اقلیمی کمتر از ۸ یعنی مناطقی که دارای زمستان های دارای یخنداش هستند، باید به شکل گلداری صورت پذیرد، به طریقی که در زمستان ها به شرایط کنترل شده نظیر گلخانه ها و داخل خانه ها منتقل شود(۱).

گیاه "آلوئه ورا" برای بروز رشد بهینه خواهان محدوده دمائی ۱۳-۳۰ درجه سانتیگراد است اما می تواند تا دمای ۴-۵ درجه سانتیگراد را به عنوان مینیمم جرارتی تحمل نماید(۸).

برخی از گونه های گیاه "آلوئه ورا" گاهاً سرمای لغایت ۴- درجه سانتیگراد را متحمل می باشند(۳).

گیاه "آلوئه ورا" نسبت به وقوع بارش برف، تگرگ و یخنداش های شدید بسیار حساس می باشد و در اندک مدتی از بین می رود(۱۸،۸).

نور مناسب:

گیاه "آلویه ورا" از نظر نیازهای نوری خواهان مناطقی با شرایط زیر می باشد:

(۱) ۶-۸ ساعت تابش نور مستقیم خورشید در هر روز

(۲) ۴-۶ ساعت تابش مستقیم نور خورشید و مابقی به صورت فیلتر شده (۱۳، ۳).

ازدیاد گیاه "آلوئه ورا" (propagation):

ازدیاد گیاه "آلوئه ورا" به طرق زیر امکان پذیر می باشد:

- (۱) بذور (seeds)
- (۲) پاجوش ها (offshoots, offsets).

گیاه "آلوئه ورا" به عنوان یک گیاه گوشته و آبدار (succulent) را نمی توان از طریق قلمه های برگی (leaf cuttings) ازدیاد نمود (۳).

گیاه "آلوئه ورا" عمدهاً از طریق پاجوش ها (offshoots) ازدیاد می یابد (۱۸).

بوته های "آلوئه ورا" پس از اینکه به اندازه کافی رشد کردند، اقدام به تولید پاجوش هائی در اطراف طوقه گیاه مادری (mother plant) می نمایند (۱۸).

پس از آنکه پاجوش ها به اندازه کافی رشد یافته اند آنگاه می توان آنها را از پایه مادری جدا ساخت و بطور مجزا در گلدان های حاوی خاک مناسب کشت نمود (۱۸).

پاجوش هائی که از گیاه مادری "آلوئه ورا" جدا می شوند و برای ازدیاد بکار می روند، باید حدود $\frac{1}{5}$ اندازه گیاه مادری رشد یابند و دارای چندین برگ حقیقی (true leaves) باشند (۳).

در صورتی که پاجوش‌ها فاقد ریشه باشند، باید آنها را در یک محل گرم و دور از تابش مستقیم نور خورشید برای مدت دو روز نگهداری نمود، تا محل زخم قاعدة ساقه هایشان ترمیم گردد و بدین ترتیب از پوسیدگی سریع پس از کاشت آنها در خاک جلوگیری به عمل آید(۵).

Grow Aloe Vera from Cuttings

پرورش گیاه "آلوئه ورا" (growing):

گیاه "آلوئه ورا" را در گستره جهانی غالباً با مقاصد تجاری پرورش می دهند. استرالیا از جمله کشورهایی است که به پرورش "آلوئه ورا" در سطوح وسیع پرداخته است. کشورهای کوبا، جمهوری دومینیکن، چین، مکزیک، هندوستان، جامائیکا، و اسپانیا نیز به کشت وسیع "آلوئه ورا" اقدام ورزیده اند (۱۰، ۱۸).

گیاه "آلوئه ورا" غالباً به صورت های زیر پرورش می یابد:

- ۱) در مناطق معتدل و سرد به عنوان گیاه "درون خانگی" (indoor)
- ۲) در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری به عنوان گیاه چندساله در شرایط "برون خانگی" (outdoor).

پرورش خانگی گیاه "آلوئه ورا" بسیار آسان است، بطوریکه برای پرورش توسط افراد مبتدی بسیار مناسب است، بعلاوه از این طریق داروئی رایگان برای سوختگی ها، خراشیدگی ها و جوش های سطح پوست فراهم می آید (۱۶).

پرورش گیاه "آلوئه ورا" خواهان بسترهاei با شرایط زیر می باشد:

- ۱) زهکش دار (well-drained)
- ۲) خاک شنی (sand soil)
- ۳) شرایط آفتابگیر (full sunny)
- ۴) وضعیت غالباً خشک (dry condition) (۱۳، ۱۸).

میزان مراقبت از گیاه خانگی ("آلوئه ورا" مشابه نگهداری از گیاهانی چون "آگاو" (Agave)، "هاورسیا" (Haworthia) و کاکتوس می باشد(۱۸).

گیاه "آلوئه ورا" از چنبه مواجهه با نور مستقیم خورشید دارای محدودیت های زیر می باشد:

- ۱) گیاه "آلوئه ورا" در صورت قرار گرفتن به مدت زیاد در معرض تابش شدید نور خوشید به رنگ قرمز می گراید. البته این گیاه ممکن است که تدریجیاً با شرایط موجود سازگاری (acclimation) یابد و پس از مدتی به حالت عادی باز گردد.
- ۲) برگ های گیاه "آلوئه ورا" در شرایط نوری کم به سمت زمین متمایل می گردند و گلدهی در آنها رُخ نمی دهد(۱۳،۱۸).

گیاه "آلوئه ورا" از سرعت رشد مناسبی برخوردار است بطوریکه پس از ۳-۴ سال به مرحله بلوغ نائل می آید و شروع به گلدهی می کند(۸).

پرورش گلدانی "آلوئه ورا" (in pot):

گیاه "آلوئه ورا" را به شکل گلدانی می توان پرورش داد و در مکان هایی نظیر: پاسیوها، تراس ها، بالکن ها، باغ های پشت بامی و حیاط خانه ها نگهداری نمود(۸).

نوع گلدان ها:

انتخاب گلدان های مناسب برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" بسیار اهمیت دارد. به عنوان مثال گلدان های نوع "ترا-کوتا" (terra-cotta) یا گلدان هایی که از رس یا مواد متخلخل مشابه ساخته می شوند و اجازه می دهند که شرایط زیر در آنها برقرار شوند، بسیار مطلوب می باشند:

- ۱) خشک شدن خاک بین دو آبیاری
- ۲) داشتن روزنه های زهکشی مناسب
- ۳) فضای کافی برای امکان رشد گیاه و پاجوش های آن (۱۸،۲).

گلدان های "ترا-کوتا" (terra-cotta) را از رس بدون لحاب و یا سرامیک

متخلخل تهیه می کنند(۲).

استفاده از گلدان های رسی به واسطه اینکه خاک داخل آنها سریعتر خشک می شود، نسبت به گلدان های سرامیکی و پلاستیکی ارجحیت دارند(۱).

از گلدان های پلاستیکی نیز می توان برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" سود جُست ولیکن باید شرایط زهکشی مناسب در آنها برقرار باشد(۲).

گلدان های مورد استفاده برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" باید به اندازه کافی عمیق و وسیع باشند(۲).

خاک گلدان ها:

برای پرورش "آلوئه ورا" نباید از خاک باغچه برای پُر کردن گلدان ها بهره جُست لذا بهتر است که از خاک سبک و مناسب برای پرورش کاکتوس ها برای این منظور استفاده کرد(۲).

برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" در گلدان ها می توان از پاکت های خاک تجاری مخصوص افزایش کاکتوس ها که در فروشگاه های باغبانی عرضه می شوند، بهره گرفت زیرا آنها امکان زهکشی مطلوب را به خوبی فراهم می سازند(۱۸).

برخی کارشناسان رشد گلданی گیاه "آلوئه ورا" را خواهان مخلوط خاکی زیر دانسته اند:

۱) گلدان رسی با امکان زهکشی خوب موسوم به "ترا-کوتا"

۲) خاک های گلدانی تجاری (potting soil) یا:

۱-۱) $\frac{1}{3}$ خاک شنی (sand)، سنگریزه ای (gravel)، گلوله های رسی (clay balls)، "پرلیت"

(lava rock) یا بقایای آتشفسانی (perlite)

۱-۲) $\frac{1}{3}$ الیاف گیاهی نظیر الیاف پیرامون میوه های نارگیل یا پوست تنه درختان (chunks

(of bark

۳-۱) $\frac{1}{3}$ کمپوست (۱،۱۳،۲).

هورمون ها:

برای تشویق پاجوش های قابل کشت به ریشه زائی می توان از پودرهای حاوی هورمون های ریشه زا (rooting hormone) بھرہ گرفت. بدین ترتیب می باید قاعده پاجوش ها بلافضلہ قبل از کاشت با پودر یا محلول ریشه زائی آغشته ساخت سپس اقدام به کاشت آنها نمود(۲).

آبیاری گلدان ها:

گیاه آلوئه ورا" در شرایط خاک های نمدار، اشباع و غرقاب بزودی پژمرده می شود و می پوسد(۲).

خاک گلدان های "آلوئه ورا" در فواصل بین آبیاری ها باید تا $\frac{1}{3}$ ارتفاع گلدان کاملاً خشک شود(۱۳).

گلدان های "آلوئه ورا" باید از نظر نوع گلدان و بافت خاک از قابلیت زهکشی مطلوب برخوردار باشند، تا در حداقل زمان بتوانند آب مازاد را تخلیه نمایند و سریعتر خشک شوند(۱۳).

از میزان آبیاری گلدان های "آلوئه ورا" در خلال ماههای زمستان باید کاسته شود(۱۳).

تعویض گلدان ها (repotting):

تعویض گلدان گیاه "آلوفه ورا" در دو صورت الزامی می باشد:

- ۱) موقوعی که ریشه های گیاه از گلدان خارج شده باشند (root bound).
- ۲) زمانی که ساقه گیاه بسیار بلند گردیده و امکان شکستن آن فراهم باشد (۲).

در مواردی که گیاه "آلوفه ورا" به رشد کافی دست یافته و اصطلاحاً "بلند و پایه دار" شده باشد آنگاه لزوماً باید نسبت به تعویض گلدان فعلی با گلدان بزرگتر اقدام (leggy) شود (۲).

گلدان های "آلوفه ورا" باید بطور منظم از نظر خروج ریشه های گیاه از زیر گلدان بررسی شوند زیرا در صورت خارج شدن ریشه ها باید نسبت به تعویض گلدان های فعلی با گلدان های بزرگتر اقدام نمود (۱۳).

برای تعویض گلدان های "آلوفه ورا" به گلدان های وسیع تر و عمیق تری نیاز می باشد (۸).

تعویض گلدان های گیاه "آلوفه ورا" بطور معمول هر ۲-۳ سال یکبار انجام می پذیرد (۵).

در زمان تعویض گلدان ها باید تمامی پاجوش هایی که به رشد مناسبی رسیده اند، از گیاه مادری جدا شوند و هر یک در داخل گلدان مستقلی کشت گردند (۱۳).

برای تعویض گلدان های "آلوفه ورا" باید مراحل زیر با دقت انجام پذیرند:

- ۱) گلدان مناسبی را از نظر جنس و اندازه تهیه نمائید.
- ۲) گلدان را کاملاً بشوئید.
- ۳) گلدان را از نظر دارا بودن سوراخ زهکشی بررسی نمائید و در صورت نداشتن منفذ نسبت به ایجاد آن اقدام نمائید.
- ۴) قطعه ای از یک جسم جامد را بر روی سوراخ زهکشی ته گلدان بگذارید، تا مانع ریزش خاک از زیر گلدان شود و امکان زهکشی مناسب را نیز فراهم سازد.
در صورت عدم دسترسی به اجسام جامد نظیر قلوه سنگ و یا تکه های آجر و سرامیک می توان از حوله کاغذی و یا روزنامه مچاله شده برای قرار دادن در محل سوراخ زهکشی استفاده کرد و هر چند وقت آن را تعویض نمود.
- ۵) گیاه "آلوفه ورا" را از گلدان فعلی خارج سازید و بخش های زائد ریشه ها را بزداید ولیکن به ریشه های سالم آسیب نرسانید.
- ۶) در صورتی که بوته اصلی دارای پاجوش هایی (pups) شده است، آنها را از گیاه مادری جدا نمائید، تا متعاقباً در گلدان های مستقلی کاشته شوند.
- ۷) در مواردی که گیاه دارای ساقه های باریک و بلند است، می توان بخشی از قاعده آن را همراه ریشه ها هرس (trim) کرد ولیکن توجه داشته باشید که این کار می تواند به از دست رفتن گیاه بینجامد.
در اینگونه موقع باقیمانده گیاه را برای چند روز در سایه قرار می دهند، تا زخم حاصله اندکی ترمیم یابد سپس آن را در گلدان بزرگتری می کارند.

۸) برای کاشتن گیاه در گلدان جدید باید ابتدا $\frac{1}{3}$ گلدان جدید را با مخلوط خاک مناسب پُر کنید.

۹) گیاه را بر روی خاک داخل گلدان قرار دهید و مازاد فضای خالی گلدان را با خاک پُر نمائید بطوریکه حدود ۲ سانتیمتر از ارتفاع گلدان همچنان خالی بماند.

در این حالت قاعده هیچ برگی از گیاه نباید در داخل خاک واقع شود بطوریکه قاعده پائین ترین برگ گیاه بر فراز سطح خاک قرار گیرد.

۱۰) خاک گلدان را تحت آبیاری کافی قرار دهید.

۱۱) گلدان را در جای مناسبی با روشنائی کامل ولیکن دور از تابش مستقیم نور خورشید مستقر سازید و برای مدت یک هفته از آبیاری مجدد آن خودداری ورزید، تا گیاه تشویق به ریشه زائی و جذب رطوبت مورد نیازش از خاک نماید.

۱۲) پس از یک هفته باید گلدان را مجددآ آبیاری کنید و آن را در مکانی روشن و گرم قرار دهید.(۲).

حذف و کاشت پاجوش ها:

بوته های رشد یافته "آلوئه ورا" اغلب به تولید پاجوش هائی می پردازند که آنها را بهپا

عنایین زیر می نامند:

پاجوش ها (pups)، فرزندان (offsets)، بچه ها (babies)، گیاهچه ها (plantlets). (۲).

با حذف و کاشتن پاجوش های "آلوئه ورا" می توان به یکسری گیاه مشابه و همسان دست یافت که اصطلاحاً "کلون" (clone) خوانده می شوند (۲).

برای حذف پاجوش ها از گیاه مادری باید ابتدا محل اتصال آنها را مشخص کرد سپس با چاقو و یا قیچی باغبانی تیز و قمیز نسبت به جدا کردن آنها از همدیگر اقدام کرد (۲).

برای حذف پاجوش ها از گیاه مادری باید حداقل ۲/۵ سانتیمتر (۱ اینچ) از ساقه بر روی هر پاجوش جدا شونده، باقی بماند (۲).

پاجوش های حاصله را برای چند روز در خارج از خاک نگهداری می کنند، تا محل بریدگی ها التیام یابد و کالوس (پینه) کافی برای ایجاد ریشه های جدید و همچنین جلوگیری از پوسیدگی گیاه در خاک تشکیل شود.

پاجوش ها در طی مدت ایجاد کالوس باید در یک محل گرم و دور از تابش مستقیم نور خورشید نگهداری شوند (۲).

پاجوش ها را پس از تشکیل کالوس در گلدان های مناسب حاوی خاک مطلوب می کارند و
بلافاصله آبیاری می کنند(۲).

گلدان های حاوی پاجوش ها را در محلی آفتابگیر مستقر می سازند و تا یک هفته برای
آبیاری بعدی صبر می کنند(۳).

جابجایی گلدان ها (translocation):

در مناطقی که از برف و یخنداز زمستانه بهره مند می گردند، به دلیل عدم تحمل گیاه "آلئه ورا" ضرورت دارد که گلدان های حاوی گیاه مذکور را به محیط های سرپوشیده و محفوظ نظیر گلخانه های برخوردار از وسائل گرمایزا برای زمستانگذرانی (overwintering) منتقل نمود (۱۸، ۸).

گلدان های حاوی "آلئه ورا" در صورت قرار داشتن در جلوی پنجره ها باید طی دوره های زمانی چرخانده شوند، تا تمامی جوانب گیاه از نور کافی بهره مند گردند و گیاه دارای رشد یکنواختی گردد (۱۳).

در صورت پرورش گلدانی و درون خانگی گیاه "آلئه ورا" ضروری است که آنها را برای کسب روشنائی کافی در پشت پنجره های جنوبی و غربی قرار دهند (۱۸).

گیاه "آلئه ورا" در صورت عدم برخورداری از نور کافی به تولید برگ های کوچکتر و ساقه ای بلندتر (leggy) مبادرت می ورزد (۲).

گیاه "آلئه ورا" در شرایط برخورداری از نور مستقیم خورشید دچار زردی برگ ها و ضعف می شود و در نهایت نیز ممکن است، از بین برود (۲).

بهترین دما برای پرورش بوته های "آلوئه ورا" را ۱۳-۲۷ درجه سانتیگراد می دانند ولیکن در شرایط خانگی و آپارتمانی مناطق معتدله توصیه شده است که بوته های "آلوئه ورا" را در طی اردیبهشت (مه) تا شهریور (سپتامبر) به خارج از اتاق ها منتقل سازند.

در اینگونه شرایط اگر هم شب ها با سرما مواجه می شوید، می توانید گلدان ها را در ضمن شب ها به داخل خانه انتقال دهید.

در پایان شهریور (سپتامبر) تا پایان فروردین (آوریل) نیز می توان گلدان های "آلوئه ورا" را در محیط های داخلی و محفوظ نگهداری نمود، تا از سرما آسیب نبینند(۲).

در مواردی که در اقلیم معتدله اقدام به کاشت بوته های "آلوئه ورا" در حیاط خانه ها می شود، باید در اوقات سرد سال با پوششی نظیر صفحات ضخیم و چندلایه پلاستیکی و یا بافته هایی نظیر پتو از صدمات سرما و یخنداشته شوند. اینگونه پوشش ها باید در اوقات نسبتاً گرم و آفتابی ماههای زمستان از روی بوته های "آلوئه ورا" برداشته شوند، تا هوای اطراف آنها تهویه شوند(۸).

کاشت در بسترهاي خاکی:

برای کاشت بوته های "آلوئه ورا" در بستر پارک ها و فضاهای سبز بهتر است که آنها را در زمین های شیبدار بکارند، تا بطور طبیعی از زهکشی موجود بهره گیرند(۸).

برای پرورش گیاه "آلوئه ورا" به بسترهاي با بافت شنی یا سیلتی (لوم) نیاز می باشد(۱۳).

فوائل کاشت بین بوته های گیاه "آلوئه ورا" را بر اساس نوع واریته در حدود ۳۰-۹۰ سانتیمتر انتخاب می کنند(۱۳).

شرایط نوری (light):

گیاه "آلومینیم" خواهان روشنائی فراوان به میزان ۶-۸ ساعت در هر روز است اما در مواردی که برای مدت های طولانی در معرض نور شدید خورشید واقع گردد، دچار آفتاب سوختگی می شود بطوریکه مزارع "آلومینیم" از مناظر خوبی در تابستان ها برخوردار نمی باشند(۱).

بوته های جوان "آلومینیم" نیاز کمتری به نور مستقیم خورشید دارند و زودتر آسیب می بینند(۴).

ایجاد رنگ قرمز در برگ های "آلومینیم" ناشی از مواجهه بیشود آن با نور مستقیم خورشید می باشد لذا باید محل استقرار گلدان های آن را بطوری تغییر داد، تا مواجهه روزانه کمتری با تابش مستقیم آفتاب داشته باشند(۵).

غبارهای سطح برگ های گیاه "آلومینیم" را جهت افزایش بهره مندی از نور خورشید می توان با مالیدن پارچه ای نرم و مرطوب زدود(۵).

زردی برگ های گیاه "آلومینیم" معمولاً به دلایل زیر رُخ می دهد:

- ۱) انجام آبیاری بیشود یا مازاد
- ۲) عدم دریافت نور کافی (۵).

آبیاری (watering):

گیاه "آلئه ورا" از منشأ مناطق گرم و خشک دنیا می باشد آنچنانکه برای سازگاری در چنان مناطقی اقدام به ذخیره سازی آب در برگ هایش می نماید لذا معمولاً نیاز چندانی به آبیاری ندارد(۵).

آبیاری جزو مشکل ترین مراحل حفظ سلامتی گیاه "آلئه ورا" محسوب می شود زیرا گیاه "آلئه ورا" ذاتاً با شرایط اقلیمی خشک سازگاری یافته است ولیکن با وجود داشتن برگ های گوشتی و آبدار همچنان به مقادیر کمی آب به صورت هر چندگاه نیازمند می باشد(۲).

برای آبیاری بوته های گلدانی "آلئه ورا" باید تا زمان خشک شدن کامل خاک سطحی یعنی به میزان $\frac{1}{3}$ فوقانی عمق گلدان صبر نمود(۱۸،۲).

بوته های "آلئه ورا" در طی ماههای زمستان به حالت دورمانسی یا کمون (dormant) فرو می روند و نیازمندی آنها به آبیاری به شدت کاهش می یابد. بیشترین نیاز آبی بوته های "آلئه ورا" در طی فصل رشد می باشد(۱۸،۸).

آبیاری بستر "آلئه ورا" باید به صورت عمیق و با فواصل زمانی طولانی انجام گیرد لذا از آبیاری کم عمق و پی در پی باید اجتناب شود. مرطوب بودن متوالی بستر رشد گیاه "آلئه ورا" به پوسیدن ریشه هایش منتهی می گردد(۲).

بطور کلی نسبت به آبیاری گیاه "آلوئه ورا" در طی بهار و تابستان با فواصل زمانی ۲-۳ هفته ای اقدام می شود در حالیکه آبیاری پائیزه و زمستانه به میزان کمتری (۴-۶ هفته ای) اجرا می گردد(۲).

در صورتی که در شروع آبیاری با خروج شتابان آب از گلدان به داخل زیر گلدانی مواجه شدید، باید آبیاری را متوقف سازید و ۱۰-۱۵ دقیقه برای جذب آب توسط خاک گلدان صبر نمائید و در صورت لزوم به ادامه آبیاری مبادرت ورزید(۲).

در مورد آبیاری گیاه "آلوئه ورا" از طریق برگپاشی یا "میست" (mist) نظرات مختلفی توسط کارشناسان ارائه شده است آنچنانکه برخی آن را جایز و برخی برای سلامتی گیاه مضر اعلام کرده اند(۱).

بسیاری از کارشناسان معتقدند که فقط در موقع کمبود آب که موجب چروکیدگی موقت برگ های "آلوئه ورا" می شود، می توان آبیاری بوته های آن را به صورت غبارپاشی یا "میست" (mist) انجام داد(۵).

ظهور برگ های زرد، قهوه ای و له شده و در نهایت پژمرده دائم در گیاه "آلوئه ورا" از نشانه های آبیاری بیشböد می باشند(۴،۵).

از آبیاری گلدان هایی که به تازگی از بارندگی مؤثر بهره مند شده اند، باید خودداری ورزید(۸).

در صورتی که بوته های "آلوئه ورا" برای مدت کوتاهی بدون آب باقی مانند آنگاه دچار چروکیدگی و جمع شدگی نسبی برگ ها خواهند شد ولیکن پس از دریافت آبیاری قادرند که تدریجاً به ترمیم خسارات بپردازند(۸).

در مواردی که دوره های خشکی بوته های "آلوئه ورا" به درازا بینجامند و گیاه مقدار زیادی از آب خود را از دست بدهد آنگاه برگ هایش زرد می شوند و گیاه پژمرده و نابود می گردد(۸).

قرار گرفتن گیاه "آلوئه ورا" بطور دائم در معرض تابش مستقیم نور خورشید باعث می شود که برگ های آن شروع به زرد شدن نمایند و گیاه به تدریج خشک گردد. در چنین شرایطی گیاه "آلوئه ورا" به آب بیشتری نیازمند است و عدم تنظیم رطوبت خاک به گیاه آسیب می رساند(۲).

کوددهی (fertilizing)

کوددهی بوته های "آلومینیم ورا" را ۱-۲ دفعه در هر سال و طی بهار و تابستان که گیاه رشد بیشتری دارد، انجام می دهند (۱۶، ۵، ۸، ۲).

برخی معتقدند که کوددهی بوته های "آلومینیم ورا" باید به میزان جزئی و با فواصل زمانی بیش از یک ماه انجام پذیرد (۲).

میزان کودهای مصرفی "آلومینیم ورا" باید کمتر از نصف کود مصرفی برای سایر گیاهان گلداری و زینتی باشد (۲).

برای کوددهی بوته های "آلومینیم ورا" از کودهای محلول در آب حاوی فسفر به صورت "نیم قدرت" (half strength) استفاده می شود. در اینگونه موارد مقداری از کودهای مایع را با همان اندازه از آب و کودهای جامد را با همان اندازه از مواد جامد بی اثر مثل ماسه مخلوط می کنند سپس به میزان توصیه شده مصرف می نمایند (۱۶).

کود مصرفی گیاه "آلومینیم ورا" را بهتر است از انواع کودهای مرگب انتخاب نمود. برای تقویت خاک "آلومینیم ورا" توصیه شده است که از کودهای مخلوط ۱۰:۴۰:۱۰ یا ۱۵:۳۰:۱۵ به اندازه نصف میزان توصیه ای برای سایر گیاهان داروئی-زینتی استفاده گردد (۳، ۲).

علفهای هرز (weeds):

خاک اطراف بوته های گلدانی "آلوئه ورا" باید بطور دوره ای از وجود گراس ها و سایر علفهای هرز پاکسازی شود(۳).

علف های هرز اطراف بوته های "آلوئه ورا" که در شرایط برون خانگی و در بسترها خاکی کشت شده اند، باید با دقّت و بطور منظم تری حذف گردند(۳).

به خاطر داشته باشید که خاک بستر گیاه "آلوئه ورا" از نوع سبک و پوک می باشد لذا کندن علف های هرز اگر با ملایمت انجام نپذیرد، می تواند به ریشه های گیاه "آلوئه ورا" آسیب جدّی برساند(۳).

هرس (pruning)

در مواردی که نوک برگ های خارجی بوته های "آلوئه ورا" به رنگ قهوه ای متمایل می گردد، باید نسبت به هرس اینگونه برگ ها اقدام ورزید(۸).

برای هرس بوته های "آلوئه ورا" باید از قیچی باگبانی یا کارد تیز و تمیز بهره گرفت و برگ های مورد نظر را از قاعده آنها قطع نمود(۸).

هرس برگ های مُسن "آلوئه ورا" باعث می شود که گیاه بطور طبیعی به رشد خود تداوم بخشد و به تولید برگ های جدید بپردازد(۸).

هیچگاه نباید نسبت به هرس و حذف برگ های میانی بوته های "آلوئه ورا" مبادرت ورزید(۸).

آفات "آلوئه ورا" (pests)

گیاه "آلوئه ورا" نسبت به خسارات اغلب حشرات آفت مقاوم است گواینکه آفات زیر تا

حدودی می توانند موجب بروز صدمات بر سلامتی آن گردند:

(۱) کنه های تارعنکبوتی (spider mites)

(۲) شپشک های آردآلود (mealy bugs)

(۳) شپشک های سپردار (scale insects)

(۴) شته ها (aphids). (۱۸،۸،۱۳،۲)

حشرات سپردار (scale insects) دارای یک پوشش حباب مانند و محافظ به قطر تقریبی ۵ میلیمتر می باشند و بدین ترتیب معمولاً از آسیب آفتکش های غیر روغنی مصون می مانند(۵).

برای کنترل آفات سپردار می توان مخلوطی از ۱ قاشق غذاخوری صابون حشره کش را با ۱ فنجان "ایزوپروپیل الکل" و ۱ فنجان آب در آمیخت و محلول به دست آمده را با فوائل ۳ روزه لغایت ۵ دفعه بر روی گیاه "آلئه ورا" پاشید(۸).

شپشک های آردآلود را می توان با پارچه ای نرم و مرطوب از سطح برگ های "آلئه ورا" با ظرافت زدود(۸).

برای کنترل کنه ها بهتر است که برگ های سرایت یافته را برای نجات کل گیاه از قاعده هرس نمود، تا برگهای تازه ای از قاعده گیاه رشد کنند(۸).

بیماریهای "آلوئه ورا" (diseases):

مهمترین بیماریهای گیاه "آلوئه ورا" عبارتند از:

(۱) لکه برگی (leaf spot)

(۲) زنگ "آلوئه ورا" (aloe rust)

(۳) کپک دوده ای (sooty mold)

(۴) پوسیدگی ریشه (root rot)

(۵) پوسیدگی نرم (soft rot)

(۶) پوسیدگی قارچی ساقه (fungal stem rot)

(۷) پوسیدگی برگ (leaf rot).

از آبیاری بیشبود بوته های "آلوئه ورا" باید اجتناب ورزید زیرا باعث پوسیدگی ریشه های گیاه (root rot) خواهد شد (۱۳).

گلدهی گیاه "آلوره ورا":

گیاه "آلوره ورا" در شرایط خانگی معمولاً به گلدهی نمی‌رسد زیرا برای گلدهی خواهان

شرایط ویژه‌ای است که عبارتند از:

(۱) نور زیاد (lots of light)

(۲) آب کافی (sufficient water)

(۳) محدوده دمائی مناسب یعنی بیش از ۲۱ درجه سانتیگراد در روزها و بیش از ۱۶ درجه

سانتیگراد در شب‌ها (right temperature) (۲).

گیاه "آلوره ورا" برای گلدهی خواهان تابش مستقیم نور خورشید است لذا برای دستیابی به این منظور ابتدا گلدان‌ها را برای مدت یک هفته از داخل خانه‌ها به محل برخوردار از روشنائی غیر مستقیم منتقل می‌سازند سپس آن را در مواجهه با نور مستقیم خورشید می‌گذارند، تا از شدت زیاد نور محیط قبل از سازگار شدن صدمه نبینند (۲).

محل قرار دادن گلدان‌های "آلوره ورا" را در خارج از خانه‌ها باید به طوری انتخاب نمود که از باران‌های بهاره و تابستانه بیش از حد لزوم بهره مند نشوند (۲).

بوته‌های بالغ "آلوره ورا" گاهاً به تولید سنبله‌های (spike) می‌پردازند (۲).

گلدهی گیاه "آلوره ورا" در انتهای زمستان، بهار و یا اوائل تابستان رُخ می دهد ولیکن برای تحریک به گلدهی خواهان شرایط زیر در طی دوره دورمانسی یا کمون زمستانه است:

۱) دریافت حداقل آبیاری

۲) قرار داشتن در شرایط خنک (۲).

از آبیاری مازاد یا بیشبورد زمستانه پرهیز نمایید زیرا باعث جلوگیری از توسعه گیاه و بدتر شدن اوضاع آن می گردد(۲).

گل های "آلوره ورا" به تعداد یک دوچین و به رنگ های زرد تا قرمز ظاهر می شوند(۲).

برداشت محصول "آلوئه ورا" :(harvesting)

برگ هایی از گیاه "آلوئه ورا" که دارای نوک صورتی یا قهوه ای شده اند، باید برداشت شوند و گرنه از انرژی گیاه مصرف می نمایند و پس از مدتی چروکیده و خشک می شوند(۱).

برگ های گیاه "آلوئه ورا" را در زمان برداشت با دقّت از گیاه مادری حذف می کنند(۲).

بوته های "آلوئه ورا" که برگ هایشان بطور سالانه برداشت می شوند، معمولاً به گلدهی نمی پردازند(۸).

برداشت برگ های "آلوئه ورا" را برای استخراج مواد زیر از بوته های بالغ و چند ساله اش انجام می دهند:

(۱) ژل (gel)

(۲) عصارهٔ رقیق (juice)

(۳) عصارهٔ غلیظ (extract)

زیرا چنین بوته هایی از شیرهٔ گیاهی (sap) با شرایط مطلوب زیر برخوردار می باشند:

الف) بالاترین میزان غلظت (higher concentration)

ب) بیشترین ترکیبات فعال (active ingredients).

برای برداشت برگ های گیاه "آلوئه ورا" جهت تهیه ژل و عصاره به ترتیب زیر عمل می گردد:

- ۱) عدد از برگ های ضخیم و بیرونی بوته ها را انتخاب کنید.
- ۲) مطمئن شوید که برگ های انتخابی عاری از صدمه دیدگی و کپک زدگی باشند.
- ۳) برگ ها را از نزدیکی محل اتصال به ساقه قطع کنید زیرا بیشترین ترکیبات مؤثره "آلوئه ورا" در قاعده برگ هایش تجمع دارند.
- ۴) از آسیب زدن به ساقه و ریشه های گیاه در ضمن برداشت برگ ها بپرهیزید.
- ۵) برگ های قطع شده را بشوئید و خشک کنید.
- ۶) خارهای حواشی برگ های درو شده را با چاقو ببرید.
- ۷) با کمک چاقو نسبت به خارج ساختن بخش پارانشیم داخلی برگ ها که حاوی ژل است، اقدام ورزید.
- ۸) اجازه بدھید که شیره گیاهی زرد رنگ موسوم به "لاتکس" (latex) از برگ ها خارج شود. البته "لاتکس" را می توان بطور جداگانه در طرفی جمع آوری کرد، تا در صورت لزوم مورد بهره برداری واقع شود.
- ۹) بخش حاوی ژل "آلوئه ورا" را به صورت برش ها یا قطعاتی ببرید.
- ۱۰) آنها را در داخل یک دستگاه همزن بربیزید و کاملاً مخلوط سازید.
- ۱۱) مخلوط حاصله را صافی نمایید، تا مواد جامد یا پالپ از ژل جدا شوند (۲، ۴).

ژل "آلئه ورا" را می توان فوراً بر روی پوست های آسیب دیده مالید و از فوائد آن بهره جُست(۲).

ژل "آلئه ورا" نباید بطور مستقیم خورده شود زیرا احتمال ایجاد تهوع و اسهال وجود دارد(۲).

نگهداری محصول "آلوئه ورا" (storing):

برای مصارف مستقیم ژل تازه "آلوئه ورا" می‌توان قطعات پارانشیم برگها را برای چند روز در داخل یخچال نگهداری کرد ولیکن بهتر است که آنها را هر چه زودتر به مصرف برسانند (۴).

در صورتی که فعلاً قصد مصرف ژل تازه "آلوئه ورا" را ندارید، می‌توانید قطعات پارانشیم برگ‌ها را در داخل فریزر یخچال برای مدت طولانی تری حفظ کنید (۴).

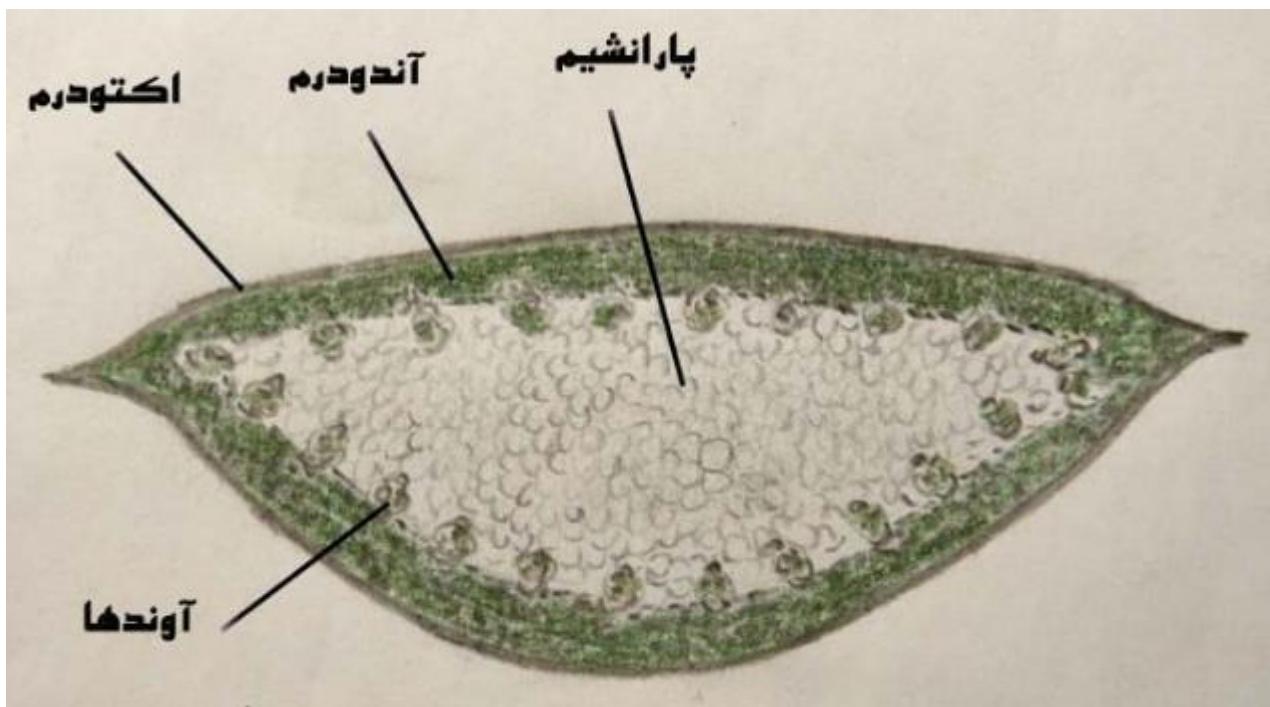

ترکیبات شیمیائی گیاه "آلوئه ورا" (ingredients)

- برگ های گیاه "آلوئه ورا" حاوی ترکیبات شیمیائی دارای فعالیت زیستی زیر می باشند:
- ۱) مانان های آسْتیله شده (acetylated mannans)
  - ۲) پلی مانان ها (poly-mannans)
  - ۳) گلیکوزیدهای آنтраکوئینون (anthraquinone glycosides) نظیر:
    - ۱-۳) امودین (emodin)
    - ۲-۳) لاكتین ها (lactins)
  - ۴) آنtrones (anthrones).

عصاره یا پالپ بخش خارجی برگ های "آلوئه ورا" که آن را "لاتکس" (latex) می نامند، حاوی ماده ای موسوم به "آنтраکوئینون" (anthraquinones) می باشد (۱۵).

"آلئن" (aloin):

"آلئن" (aloin) یک نوع ترکیب شیمیائی کریستاله و نسبتاً تلخ حاوی ماده مؤثره "آنتراکوئینون" می باشد که آن را از لاتکس برگ های گیاه "آلئه ورا" به دست می آورند و دارای خاصیت مُسهَل یا مُلِین بودن است(۱۵،۱۷).

تاکنون میزان غلظت ماده "آلئن" در ترکیبات غذائی حاصل از گیاه "آلئه ورا" توسط کارخانجات مربوطه اعلام نشده است(۱۵).

بر طبق نتایج برخی از گزارشات پژوهشی، میزان "آلئن" در اغلب تولیدات غذائی مایع کمتر از ۱ قسمت در میلیون یا پی پی ام (1ppm) می باشد ولیکن میزان "آلئن" در تولیدات غذائی جامد و نیمه جامد حاصل از گیاه "آلئه ورا" ممکن است ۱۰۰-۱۰۰۰ برابر بیشتر از این مقدار باشد(۱۵).

میزان دقیق "آلئن" در نوشیدنی های کارخانه ای کاملاً مشخص نیست زیرا فرآیند رنگزدایی از عصاره برگ های "آلئه ورا" باعث حذف بخش اعظم "آلئن" موجود می شود(۱۵).

صنايع غذائي حدّ نهاي ۱۰ پي ام "آلئن" را در توليدات غذائي خويش تعين نموده اند ولیکن هرگز میزان دقیق آن را بر روی برچسب ها درج نمی نمایند(۱۵).

بررسی های متعدد نشان داده اند که مصارف خوراکی بیش بود "آلوفن" در جوندگان (rodents) موجب بروز تومور در دستگاه گوارش آنان می شود(۱۵).

برخی از تولیدکنندگان نوشابه های حاوی "آلوفه ورا" سعی می کنند که عصاره های حاصل از برگ های "آلوفه ورا" را قبل از بکارگیری در تولیدات خویش برای حذف "آلوفن" از صافی های حاوی ذغال چوب (charcoal) بگذرانند(۱۵).

به خاطر داشته باشد که همواره مواد حاصل از گیاه "آلوفه ورا" به عنوان مُکمل غذائی (dietary supplement) مطرح هستند و نمی توان از آنها به عنوان داروی مُصوب (regulated drug) محسوب داشت(۱۵).

تاکنون هیچگونه ضمانتی برای تولیدات حاوی "آلوفه ورا" از جهات زیر تصویب و تأیید نشده اند:

۱) قدرت و توان اثربخشی (strength)

۲) میزان خلوص (purity)

۳) ایمنی و بی خطر بودن (safety) (۱۵).

بررسی های دو ساله بر روی مصارف عصاره رنگبری نشده برگ های گیاه "آلوفه ورا" حاکی از اثرات سرطانزایی (carcinogenic) در موش های صحرائی نر و ماده به ویژه در روده بزرگ آنها بوده اند ولیکن شواهد کافی برای بروز چنین اثراتی در انسان ها موجود نمی باشند(۱۵).

صرف نوشیدنی های حاوی بیش از ۶۰ پی ام در روز "آلوفن" توسط جوندگان نشانداده است که می تواند بسیار خطرناک باشد و به بروز تومورها در بدن آنها منتهی گردد.(۱۵).

نتایج پژوهشی حاکی از آن هستند که عوامل زیر در احتمال بروز مخاطرات ناشی از مصارف تولیدات حاوی "آلوفه ورا" مؤثرند:

- (۱) نوع ماده مصرفی (consuming type)
- (۲) مقدار مصرف (consuming quantities)
- (۳) شیوه مصرف (consuming style)
- (۴) حساسیت فردی (individual sensitivity)
- (۵) استمرار مصرف (using during).

اداره نظارت بر غذا و داروی آمریکا (FDA) بکارگیری "آلوفه ورا" را به عنوان افزودنی و طعم دهنده مواد غذائی مجاز شمرده است ولیکن کاربردهای داروئی آن را تا کسب اطلاعات کافی غیر مجاز می داند(۱۵).

متخصصین هشدار داده اند که هرگاه افراد تمایل به مصارف مواد غذائی حاوی "آلوفه ورا" هم زمان با مصارف داروهای تجویزی دارند، حتماً باید موضوع را با پزشک مربوطه در میان بگذارند(۱۵).

آشکال استفاده از گیاه "آلوئه ورا" (type of uses)

مهمترین آشکال استفاده از گیاه "آلوئه ورا" عبارتند از:

- (۱) ژل ها (gel)
- (۲) عصاره های رقیق (juice)
- (۳) عصاره های غلیظ (extract)
- (۴) پودرها (powder)
- (۵) لاتکس ها (latex)
- (۶) نوشیدنی ها، مایعات (liquid, drink)
- (۷) مُكمل ها (supplement)
- (۸) خمیردندان ها (toothpaste)
- (۹) دهانشویه ها (mouthwash)
- (۱۰) کرم ها (creams)
- (۱۱) کپسول ها (capsules)
- (۱۲) صابون ها (soaps)
- (۱۳) اسپری ها (sprays)
- (۱۴) پالپ ها (pulps)
- (۱۵) حب ها، دانه ها (pills)
- (۱۶) پمادها (ointment). (۱۷، ۱۶، ۱۱، ۶، ۴، ۹، ۷).

برای استفاده از برگ های "آلوئه ورا" باید به ترتیب زیر عمل نمود:

- ۱) نوک، جوانب خاردار و بخش های سفید قاعده برگ ها باید حذف شوند.
- ۲) ناحیه وسط برگ ها باید از جهت طولی شکافته شوند، تا ژل داخل آنها آزاد گردد.
- ۳) ژل را از "لاتکس" زرد رنگ و مواد زائد بزدایید(۷).

ژل "آلوئه ورا" تجاری را می توان از فروشگاه های گیاهان داروئی ابتیاع نمود اما به خالص بودن آنها نمی توان اطمینان داشت(۷).

معمولاً از عصاره رقیق (juice) "آلوئه ورا" برای اهداف درمانی و سلامتی ولیکن از ژل (gel) آن برای مقاصد زیبائی بهره می گیرند(۶).

موارد استفاده گیاه "آلوئه ورا" (uses):

مهمترین موارد استفاده از گیاه "آلوئه ورا" عبارتند از:

- ۱) کاربردهای کشاورزی گیاه "آلوئه ورا" (agricultural)
- ۲) کاربردهای زینتی گیاه "آلوئه ورا" (ornamental)
- ۳) کاربردهای غذائی گیاه "آلوئه ورا" (foods)
- ۴) کاربردهای آرایشی-بهداشتی گیاه "آلوئه ورا" (cosmetic & healthy)
- ۵) کاربردهای داروئی گیاه "آلوئه ورا" (medicinal).

کاربردهای کشاورزی گیاه "آلوفه ورا" (agricultural uses of aloe vera):

یک مطالعه که در سال ۲۰۱۴ میلادی انجام گرفت و در سایت انتشارات اینترنتی دانشگاه "کامبریج" کشور انگلستان منتشر گردید، نشانداد که پوشاندن بوته های گوجه فرنگی با ژل "آلوفه ورا" می تواند از خسارات انواع بیماریهای باکتریائی بر بخش سبزینگی گیاه مذکور بکاهد(۱۰).

بررسی دیگری که در رابطه با اثربخشی پاشش ژل "آلوفه ورا" بر روی درختان سیب انجام پذیرفت، به تأیید نتایج در مورد کاهش شیوع بیماریهای گیاهی باکتریائی منجر شد(۱۰).

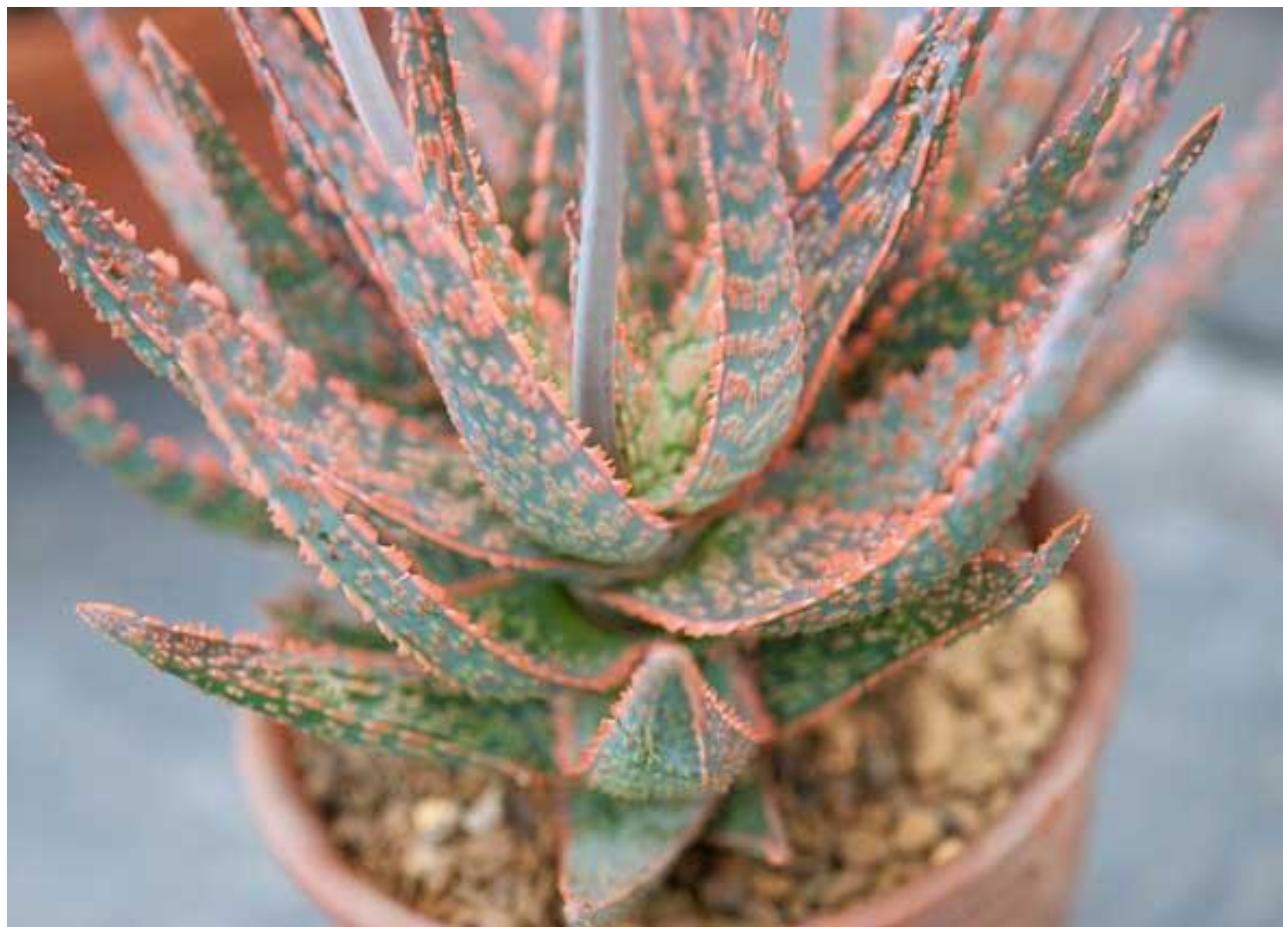
نتایج بررسی ها نشانداد که پاشش ژل "آلوفه ورا" بر روی گیاهان می تواند باعث شادابی سبزینگی و میوه های گیاهان تحت تیمار گردد و آنها را از مصرف ترکیبات شیمیائی زیان آور به منظور افزایش "عمر قفسه ای" (shelf life) بی نیاز گرداند(۱۰).

کاربردهای زینتی گیاه "آلوئه ورا" (ornamental):

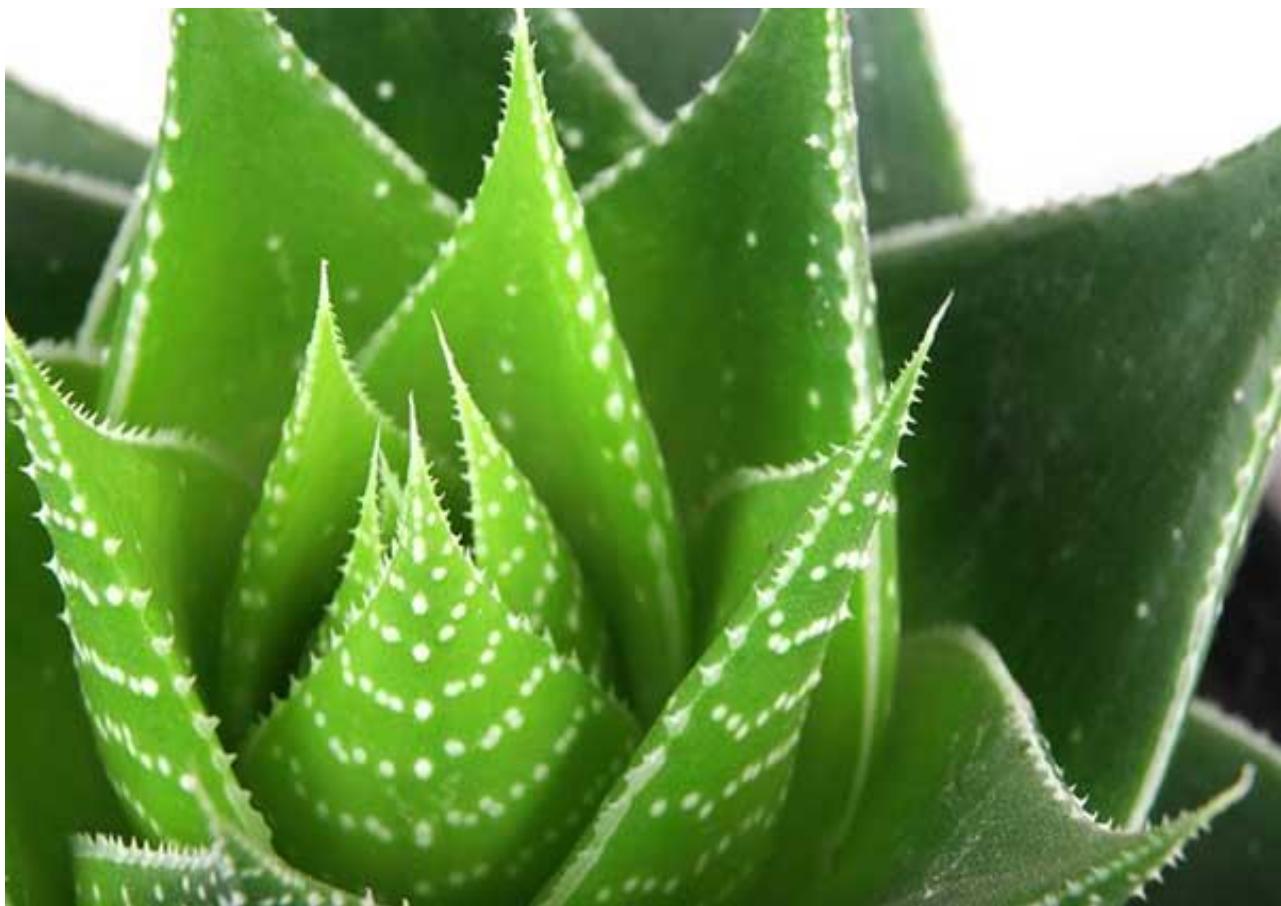
گیاهان جنس "آلوئه" (Aloe) بطور گستردگی در جهان با مقاصد زینتی (ornamental) پرورش می‌یابند بطوریکه گونه‌های مختلف این جنس را در باغچه‌ها به عنوان یک جور گیاه داروئی (medicinal plant) زیبا و چشم نواز کشت و کار می‌نمایند (۱۸).

تاکنون حدود ۵۰۰ گونه از گیاهان متعلق به جنس "آلوئه" (Aloe) در سراسر مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان شناسائی شده اند که اکثرًا به عنوان گیاهان خانگی پرورش می‌یابند (۱۱، ۸).

بسیاری از گونه های گیاه "آلئه ورا" برای اهداف زینتی و دکوری (decorative) مناسب هستند لذا از آنها می توان به صورت گیاه گلداری (potted plant) در فضاهای داخلی اتاق ها بهره گرفت (۱۰، ۱۸).

از گیاه "آلئه ورا" به عنوان یک گیاه زیبا در پارک ها و فضاهای سبز اقالیم مدیترانه ای سراسر جهان بهره می گیرند، گواینکه در اقالیم سرد نیز می توان از آن به عنوان گیاه خانگی سود جست (۱).

امکان پرورش و نگهداری گیاه "آلوئه ورا" با مقاصد زینتی-داروئی در محل های زیر وجود دارد:

- ۱) باغچه ها (houseplant)
- ۲) گلدان ها (container)
- ۳) پاسیوها (patio)
- ۴) گلخانه ها (greenhouse).

کاربردهای غذائی گیاه "آلوفه و را" (foods):

از گیاه "آلوفه و را" برای تهیّه مواد و مُكمل‌های غذائی زیر بهره می‌برند:

۱) نوشابه های غیر الکلی (beverages)

۲) نوشیدنی ها (drinks)

۳) کنسانتره ها (concentrates)

۴) کپسول ها (capsules)

۵) پودرها (powders)

۶) طعم دهنده ها (flavoring)

۷) دسرها (desserts)

۸) ماست ها (yogurts)

۹) اسموئی یا عصاره سبزیجات (smoothies)

. ۱۰) انواع غذاها (foods) (۱۸، ۱۵، ۱۳، ۴).

از ژل "آلوفه ورا" به عنوان یکی از اجزاء تشکیل دهنده مواد غذائی زیر در سطوح تجاری بهره می‌گیرند:

- (۱) ماست ها (yogurts)
- (۲) نوشابه های غیر الکلی (beverages)
- (۳) دسرها (desserts).

LLG
Bakeries
© copyright

Chocolate Aloe Vera Mint Mousse

کاربردهای آرایشی-بهداشتی گیاه "آلوئه ورا" (cosmetic & healthy)

شرکت های تولید کننده وسایل آرایش معمولاً از شیره (sap) گیاه "آلوئه ورا" در تهیه برخی از مواد آرایشی (cosmetics) بهره می گیرند(۱۸).

کشورهای آمریکا، کنیا، تانزانیا و آفریقای جنوبی دارای صنایع آرایشی قابل ملاحظه ای در زمینه استفاده از "آلوئه ورا" هستند(۱۸).

بر اساس خواص نرم کنندگی و رطوبت رسانی ژل "آلوئه ورا" است که بسیاری از کارخانجات صنایع بهداشتی اقدام به افزودن آن به برخی از تولیدات خویش می نمایند(۱۷).

مهمترین کاربردهای آرایشی بهداشتی گیاه "آلونه ورا" عبارتند از:

(۱) لوسيون ها (lotions)

(۲) ژل ها (gels)

(۳) صابون ها (soaps)

(۴) مواد آرایشی (make up, cosmetic)

(۵) دستمال کاغذی مخصوص صورت (facial tissues)

(۶) مرطوب کننده ها (moisturizers)

(۷) مواد ضد آفتاب (sunscreens)

(۸) خمیرهای ریش تراشی (shaving creams)

(۹) شامپوها (shampoos).

استفاده از تولیدات حاوی "آلوفه ورا" برای مقاصد آرایشی و خوراکی تأثیر داشته است اما کاربرد آنها پس از سال ۲۰۰۲ میلادی به عنوان دارو مورد گواهی اداره نظارت بر غذا و داروی آمریکا (FDA) به دلایل عدم وجود اطلاعات کافی و اطمینان از اثربخشی و بی خطر بودن آنها نمی باشد(۱۷).

برخی از تولیدات و مکمل های حاوی "آلوفه ورا" در آمریکا توسط ارگان های ذی ربط زیر تحت عنوان "گواهی ارگانیک" (certified organic) مورد تأثیر قرار گرفته و با مارک های معروف به بازارهای مصرف عرضه می شوند:

- ۱) امور داروئی آمریکا یا "USP" (U.S. Pharmacopeia)
- ۲) وزارت کشاورزی آمریکا یا "USDA" (U.S. Department of Agriculture)

رطوبت رسانی پوست : (moisturize skin)

از "آلوفه ورا" معمولاً برای پاکسازی سطح پوست و رطوبت رسانی به آن استفاده می شود(۱۰).

استفاده از ژل "آلوفه ورا" می تواند باعث مرطوب سازی (moisturized) و آبرسانی (hydrated) پوست شود(۶).

گیاه "آلوفه ورا" به جهت اینکه می تواند مقدار زیادی آب را در خود ذخیره نماید، قادر به تحمل شرایط سخت خشکی می باشد. رطوبتی که در برگ های "آلوفه ورا" ذخیره می شود، همراه با کربوهیدرات های پیچیده ای که توسط گیاه مذکور تولید می شوند، می تواند باعث فوائد زیر گردند:

- (۱) رطوبت رسانی (moisturize)
- (۲) تسکین درد (pain relieve).

نتایج بسیاری از پژوهش های دانشگاهی حاکی از آن هستند که اثرات مفید تولیدات حاصل از گیاه "آلوفه ورا" عمدتاً به خاطر ویژگی های زیر می باشند:

- (۱) مرطوب کنندگی (moisturizing)
- (۲) نرم کنندگی (emollient).

ژل "آلوفه ورا" می تواند بجای کرم ها و لوسيون ها جهت رطوبت بخشی به پوست های خشک استفاده شود. نتایج بررسی ها نشان داده اند که ژل "آلوفه ورا" سریعاً جذب بدن می شود و آن را مرطوب می سازد(۷).

امروزه برعی از کارخانجات بهداشتی معتبر جهان اقدام به افزودن ژل "آلوفه ورا" به دستمال کاغذی های مخصوص صورت می نمایند، تا از پوسته شدن سطح بینی (nasal chafing) در اثر مصارف مکرر جلوگیری به عمل آید(۱۷).

روشن و شفاف سازی پوست (light skin):

ژل "آلئه ورا" می تواند نقاط تیره و رنگدانه های پوست را کاهش بدهد و به روشنی و شفافیت آن کمک نماید(۷).

لایه برداری پوست (exfoliate skin):

لایه برداری پوست را برای حصول مقاصد زیر انجام می دهند:

(۱) نرم کردن (smoothing)

(۲) براق سازی و طراوت بخشی (glowing).

"آلوفه ورا" به دلیل داشتن "اسید سالیسیلیک" می تواند باعث ریزش سلول های مرده سطح پوست و پاکسازی (skin clear) آن شود(۱۱).

برای این منظور می توان بطور روزانه از "آلوئه ورا" برای تهیّه محصولات مورد نیاز یا (do-it-yourself) "DIY" بهره گرفت.

به عنوان مثال برای تهیّه مواد مورد نیاز روزانه به منظور لایه برداری پوست به طریق زیر عمل می شود:

۱) فنجان از ژل "آلوئه ورا"

۲) مقداری شکر قهوه ای (brown sugar)

۳) شوربای یولاف (oatmeal) در صورت نیاز به رطوبت رسانی بسیار خوب

۴) مقداری نمک هیمالیا (Himalayan salt) برای ایجاد بافت زبر

"نمک هیمالیا" (Himalayan salt) یک نوع سنگ نمک (rock salt) موسوم

به "هالیت" (Halite) است که آن را از منطقه پنجاب پاکستان به دست می آورند.

این نوع نمک به دلیل داشتن برخی عناصر معدنی برای پخت و پز، تهیّه مواد

غذائی، ساخت لامپ های دکوری و حمام درمانی استفاده می شود.

مخلوط حاصله را بر روی پوست های مناطق زیر می مالند، تا باعث نرمی و لطافت آنها

گردد:

الف) آرنج ها (elbows)

ب) پاشنه پاهای (heels)

پ) زانوها (knees).

تقویت مو و رفع شوره سر : (hair & dandruff)

شوره سر می تواند ناشی از موارد زیر باشد:

(۱) چرب بودن پوست سر (oily scalp)

(۲) عفونت پوست سر (infections).

معضل شوره سر معمولاً با پوسته شدن (flaky) و خارش (itchy) پوست سر همراه می باشد ولیکن وجود "آلوفه ورا" در شامپوهای تواند در خلاصی از این معضل کمک نماید (۶).

شوره سر (dandruff) را می توان با شامپوی دست ساز رفع نمود. برای این منظور عصاره رقیق "آلوفه ورا" (aloe juice) را با شیر نارگیل (coconut milk) و روغن جنین گندم (wheat germ oil) مخلوط می نمایند و با آنها فرق سر را ماساژ می دهند سپس آبکشی می کنند (۷).

روغن جنین گندم (wheat germ oil) را از گیاهک گندم تهیه می کنند که حدوداً ۲/۵

درصد از وزن مغز دانه های گندم را تشکیل می دهد (۷).

جایگزین کردن نرم کننده های رایج مو با شامپوهای حاوی "آلوفه ورا" می تواند موهای صاف و براق را به افراد هدیه بدهد (۷).

برای کاهش شکستن موهای سر باید ژل "آلوفه ورا" را بر فرق سر مالید و آن را ماساژ داد سپس برای مدت ۳۰ دقیقه به همان حال باقی گذاشت آنگاه سر را آبکشی نمود. بدین ترتیب جریان خون در پوست سر تحریک می شود و بر رشد موها افزوده می گردد(۷).

استفاده از ژل "آلوفه ورا" بر فرق سر می تواند به فوائد زیر منتهی شود:

- ۱) حذف سلول های مُردهٔ پوست سر
- ۲) گشودن منافذ پوست سر
- ۳) رفع عفونت ها به واسطه خواص ضد التهابی و ضد باکتری (۶).

تعادل PH در فرق سر (PH balance):

بهترین PH برای فرق سر (scalp) در حدود ۵/۵ می باشد ولیکن اگر PH فرق سر بهم بخورد، باعث بروز مشکلاتی برای موهای سر می شود(۶).

بسیاری از شامپوها حاوی ترکیبات فعاله ای به نام "سورفاکtant" (surfactants) هستند که طبیعتاً دارای واکنش قلیائی می باشند لذا حضور عصاره "آلومینیوم" می تواند تعادل PH را در فرق سر به وجود آورد(۶).

"سورفاکtant ها" (surfactants) ترکیباتی هستند که تنفس های سطحی را

کاهش می دهد. این تنفس ها می توانند بین دو مایع یا بین یک مایع و یک

جامد وجود داشته باشد لذا "سورفاکtant ها" در نقش های زیر وارد عمل می شوند:

(۱) پاک کننده ها و زداینده ها (detergents)

(۲) مرطوب کننده ها (wetting)

(۳) یکنواخت کننده های محلول (emulsifiers)

(۴) کف ساز (foaming agent)

. (۵) پخشاننده (dispersants)

آبکشی موها :(rinse hair):

ژل "آلئه ورا" می تواند فوائد بسیاری از جمله تغذیه موها را بر عهده گیرد. برای این منظور موها را با ژل "آلئه ورا" مرطوب می سازند و پس از حدود ۳۰ دقیقه با آب می شویند(۱۱).

برای تهیّه محلول نرم کننده مو (greasy hair solution) بدین ترتیب عمل می شود:

(۱) ۱ تا ۲ قاشق چایخوری ژل "آلئه ورا"

(۲) ۱ قاشق غذاخوری آبلیمو

(۳) ۱ فنجان آب

همگی مواد فوق الذکر را با یکدیگر مخلوط سازید.

موهای سر را با شامپو ژلی حاصله بیالائید.

ژل را برای چند دقیقه به همان حال باقی بگذارید سپس موها با آب سرد بشوئید.

این مخلوط می تواند به صورت قابض عمل نماید و هر گونه ماده روغنی را از پوست سر بزداید(۱۱).

استفاده از ژل "آلئه ورا" می تواند مشکل خشکی و وزوزی (dry frizzy) موها را رفع نماید(۶).

"آلئه ورا" سرشار از آنزیم های تجزیه کننده پروتئین یا "پروتولیتیک" (proteolytic) می باشد. این آنزیم ها قادر به حذف سلول های مُرده از سطح پوست سر هستند و بدین ترتیب به تولید سلول های جدید کمک می نمایند و همچنین باعث التیام موهای آسیب دیده می شوند(۶).

ژل "آلئه ورا" از طریق رطوبت رسانی و تغذیه موها می تواند باعث تقویت و درخشندگی آنها گردد(۶).

از ژل "آلئه ورا" می توان به عنوان یک نرم کننده (conditioner) پس از شامپو زدن موها بهره گرفت.

برای این منظور یک مقدار ژل "آلئه ورا" را با مقدار مساوی از آب در یک بطری بریزید و آن را پس از درب بندی به خوبی تکان بدھید سپس ترکیب حاصله را بر انتهای موها بمالید.

این موضوع باعث رفع وزوزی موها و ایجاد موهای صاف و ابریشمی می شود(۶).

تهیه ژل ابرو (eyebrow gel):

بکار بردن ژل "آلوفه ورا" بر روی موها باعث می شود که تدریجاً سفت شود لذا زمانی که می خواهید از آن بر روی ابروها استفاده نمایید، باید برس ریمل را به آن آلوده نمایید و بر روی ابروها بکشید و پس از یک ساعت به آرامی بشوئید(۱۱).

لطفت پوست (soft skin):

بسیاری از فوائد سلامتی گیاه "آلئه ورا" بر پوست از طریق استعمال جلدی نسبت به کاربرد آن به صورت نوشیدنی رُخ می دهند(۹).

یک مطالعه نشانداد که کاربرد جلدی ۴۰ میکروگرم (mcg) از "استرول آلئه ورا" (aloe sterol) در هر روز برای مدت ۱۲ هفته (۳ ماه) موجب افزایش انعطاف پذیری پوست در یک گروه از مردان کمتر از سن ۴۶ سال گردید(۹).

مطالعه دیگری حاکی از آن بود که مصرف جلدی "آلئه ورا" باعث بهبود تولید "کولاژن" (collagen) و کاهش ظاهر چروکیده در یک گروه از بانوان بالاتر از ۴۰ سال شد(۹).

برای خلاصی از پوست های فلسفی (flaky) می توان مخلوطی از ۲ قاشق غذاخوری ژل "آلئه ورا" را با ۲ قашق غذاخوری شکر قهوه ای و ۱ قاشق غذاخوری آبلیمو در هم آمیخت و محلول حاصله را بر روی پوست مالید(۷).

برای رفع پوست های زبر و پینه بسته می توان از مخلوط: ۲ فنجان نمک دریائی، ۱ فنجان ژل "آلئه ورا"، ۱ فنجان روغن نارگیل و ۲ قاشق غذاخوری عسل بهره گرفت(۷).

درمان خشکی و ترکیدگی پاشنه پا (dry & cracked feet) با استفاده از ژل "آلوئه ورا" می‌توان به درمان خشکی و ترکیدگی کف پاهای پرداخت (۱۱).

برای استفاده از ژل "آلوئه ورا" جهت رفع خشکی و ترکیدگی کف پاهای باید به طریقه زیر عمل نمود:

۱) $\frac{1}{2}$ فنجان شوربای یولاف (بدور پخته و له شده)

۲) $\frac{1}{2}$ فنجان شوربای ذرت

۳) ۴ قاشق غذاخوری ژل "آلوئه ورا"

۴) $\frac{1}{2}$ فنجان لوسيون بچه بدون عطر

۵) با افزودن کرم ویتامین E به ژل "آلوئه ورا" می‌توان باعث افزایش اثربخشی آن در رفع ترکیدگی‌های کف پاهای شد.

معجون حاصله از ترکیب مواد فوق الذکر را بر روی محل های ترکیدگی کف پاهای مالند. کف پاهای را پس از سپری شدن ۱۰-۱۵ دقیقه با آب گرم می‌شویند.

بدین ترتیب با لایه برداری پوست آسیب دیده کف پاهای موجب ظهور پوستی نرم و صاف در محل های آسیب دیده قبلی خواهد شد (۱۱).

پاک کردن مواد آرایشی (remove make-up):

با ژل "آلوئه ورا" می توان مواد آرایشی اطراف چشم ها را زدود ولیکن باید مواظبت نمود که به داخل چشم ها نفوذ ننماید(۷).

برای پاک کردن مواد آرایشی باید یک گلوله پنبه ای را با ژل ۱۰۰ درصد خالص "آلوئه ورا" آغشته کرد و آن را بر روی پوست مورد نظر مالید، تا مواد آرایشی بکار رفته را بزداید(۱۱).

کرم ریش تراشی (shaving cream):

از ژل "آلئه ورا" به سبب خواص زیر می توان بجای ژل های اصلاح صورت (shaving) است.

(gel) بهره گرفت:

۱) رطوبت رسانی (hydrating)

۲) لیز کنندگی (slippery).

ژل "آلئه ورا" حاوی مقادیر زیادی ویتامین E است که فرآیند التیام بافت های آسیب دیده در اثر اصلاح صورت را تسريع می بخشد(۱۱).

برای استفاده از ژل "آلئه ورا" بجای ژل های تجاری رایج جهت اصلاح صورت به طریق زیر عمل می شود:

۱) $\frac{1}{3}$ فنجان از ژل "آلئه ورا"

۲) $\frac{1}{4}$ فنجان از صابون مایع دستشوئی یا صابون "کاستیل" (castile)

صابون "کاستیل" (castile) یک نوع صابون ملایم، سفت و سفید خالدار حاوی

روغن زیتون و "هیدروکسید سدیم" است.

۳) ۱ قاشق غذاخوری روغن بادام درختی

۴) $\frac{1}{4}$ فنجان آب مقطر ولرم

۵) ۱ قاشق چایخوری روغن حاوی ویتامین E

۶) قطره روغن اُکالیپتوس

همگی مواد تهیّه شده فوق الذکر را در داخل یک بطری قابل پمپ کردن بریزید و بطری را به خوبی تکان بدھید، تا مواد با همدیگر در آمیزند و برای استفاده جهت اصلاح صورت آماده گردند.

از این مخلوط می توانید در موقع لزوم بجای ژل ریش تراشی بهره گیرید.
این ترکیب در یخچال برای مدت ۶ ماه قابل نگهداری می باشد(۱۱).

روان ساز طبیعی (lubricant):

از ژل "آلوئه ورا" به عنوان روان کننده طبیعی بی خطر در روابط جنسی کنترل شده، استفاده می شود زیرا ژل "آلوئه ورا" قادر هر گونه ماده روغنی برای تجزیه کandوم است. در این موارد باید از ژل ۱۰۰ درصد طبیعی "آلوئه ورا" بدون هیچ ماده اضافی از جمله مواد معطره و یا کاهش دهنده رنجش بهره گرفت(۱۱).

تسکین محل نیش حشرات (itchy bug-bits):

رنجش های ناشی از نیش حشراتی چون: پشه ها، کک ها و زنبورها را می توان با مالیدن ژل "آلوئه ورا" بر روی محل گزش تسکین داد زیرا ژل مذکور دارای ترکیبات شیمیائی ضد التهابی است لذا با این طریق می توان از میزان قرمزی و خارش محل دردناک کاست. توصیه شده است که برای تسريع در اثربخشی ژل "آلوئه ورا" از قطعات یخ نیز بر روی محل گزیدگی یا نیش زدگی بهره گیرند(۱۱).

برای این منظور ابتدا محل نیش زدگی را با پارچه نمدار می شویند سپس مقداری

ژل "آلوئه ورا" را بر روی محل مزبور می مالند و با یک قطعه یخ به کمپرس آن

می پردازند(۱۱).

کاربردهای داروئی گیاه "آلوفه ورا" (medicinal uses of Aloe Vera):

گیاه "آلوفه ورا" به روش های زیر برای اهداف داروئی مصرف می گردد:

(۱) کاربردهای جلدی (topically on skin)

(۲) مصارف خوراکی (internally, orally).

از گیاه "آلوفه ورا" در تهیه مواد داروئی زیر سود می برند:

(۱) لوسيون های پوست (skin lotion)

(۲) پمادها (ointments)

(۳) ژل های سوختگی (burns gel)

(۴) ژل های آفتاب سوختگی (sunburns gel).

در طب سنتی هندوستان موسوم به "ایورودا" یا "ایورودیک" (Ayurveda, Ayurvedic) گیاه "آلوفه ورا" را دارای خاصیت خنک کنندگی (cooling) می‌دانند و از این جهت آن را از قابلیت تعادل بخشی مزاج صفراوی موسوم به "پیتا دوش" (pitta dosha) بهره مند می‌پنداشند (۱۷).

"مزاج صفراوی" نوعی احساس گرمایش در بدن است که پس از فرآیند هضم

غذا به وجود می‌آید (۱۷).

سه ماده با ارزشی که از گیاه "آلوفه ورا" حاصل می‌گردند و از آنها در تهیه بسیاری از تولیدات صنعتی استفاده می‌شوند عبارتند از:

۱) ژل شفاف (clear gel)

۲) لاتکس زرد رنگ (yellow latex)

۳) عصاره‌های رقیق و غلیظ (juice & extract) (۱۸، ۱۰).

عصاره "آلوئه ورا":

انواع عصاره های زیر را از برگ های سبز و شاداب گیاه "آلوئه ورا" به دست می آورند:

(۱) عصاره رقیق یا آبکی (juice)

(۲) عصاره غلیظ (extract)

(۳) عصاره خشک (dried)

از عصاره های مذکور در مقادیر کم می توان به صورت خوراکی به عنوان داروی سنتی مُسْهِل یا مُلَّین بهره گرفت (۱۵).

عصاره رقیق "آلوئه ورا" که از برگ های تازه و آبدار گیاه مذکور تهیه می شود، دارای ویژگی های زیر است:

(۱) مایع نسبتاً غلیظ (thick liquid)

(۲) چسبناک (gooey) (۹،۱۰).

از عصاره رقیق "آلوئه ورا" به صورت های زیر استفاده می شود:

(۱) استعمال جلدی (topically)

(۲) مصارف خوراکی (orally) (۹،۱۰).

به خاطر داشته باشد که برای بهره جوئی از خواص داروئی عصاره رقیق خالص "آلوئه ورا" فقط به چند جرعه از آن نیازمندید و مصارف بیشбود می تواند باعث بروز اسهال گردد (۷).

ژل "آلئه ورا":(Aloe gel)

ژل "آلئه ورا" را از قطعات داخلی برگ هایش تهیه می کنند(۶).

ژل "آلئه ورا" را می توان با مقاصد داروئی بطور مستقیم بر روی عوارض پوستی بکار گرفت(۴).

ژل "آلئه ورا" بر اساس طب سنتی چین دارای خواص زیر می باشد:

- (۱) مزء تلخ (bitter taste)
- (۲) خنک کننده (cooling)
- (۳) درمان ناراحتی های کبدی (liver disorders)
- (۴) درمان ناراحتی های روده ای (intestine disorders).

معمولًا ژل های تجاری "آلئه ورا" را با مواد زیر مخلوط می کنند:

- (۱) الکل (alcohol)
- (۲) مواد معطره (fragrances)
- (۳) مواد رنگی (coloring)

بنابراین قبل از خرید ژل "آلئه ورا" به اطلاعات روی برچسب کاملاً توجه نمائید(۱۱).

ژل "آلوفه ورا" حاوی ویتامین های زیر می باشند:

(۱) ویتامین E :

این نوع ویتامین به عنوان یک آنتی اکسیدان قوی مطرح می باشد.

(۲) ویتامین C :

این ماده مفید به عنوان یک لایه محافظ از پوست مراقبت می نماید(۱۱).

"آلوفه ورا" حاوی مقادیری از قندها است که می توانند نقش بارزی را در سنتز "کولازن" (collagen) ایفاء نمایند و باعث تسريع در التیام زخم ها گردند. قندهای "آلوفه ورا" از جمله "آسمانان" (acemannan) می توانند باعث ایجاد پیوند بین مولکول های آب و پوست انسان شوند و بدین ترتیب از خشکی پوست ناشی از آفتات سوختگی ها بکاهند(۱۱).

مادةٌ قندي "آسمانان" (acemannan) يك ايزومر پلي ساكاريد لعابدار

مي باشد كه در برگ های گیاه "آلوفه ورا" (mucopolysaccharide)

يافت مي گردد. اين تركيب شيميائي از قابلیت های داروئی زیر برخوردار

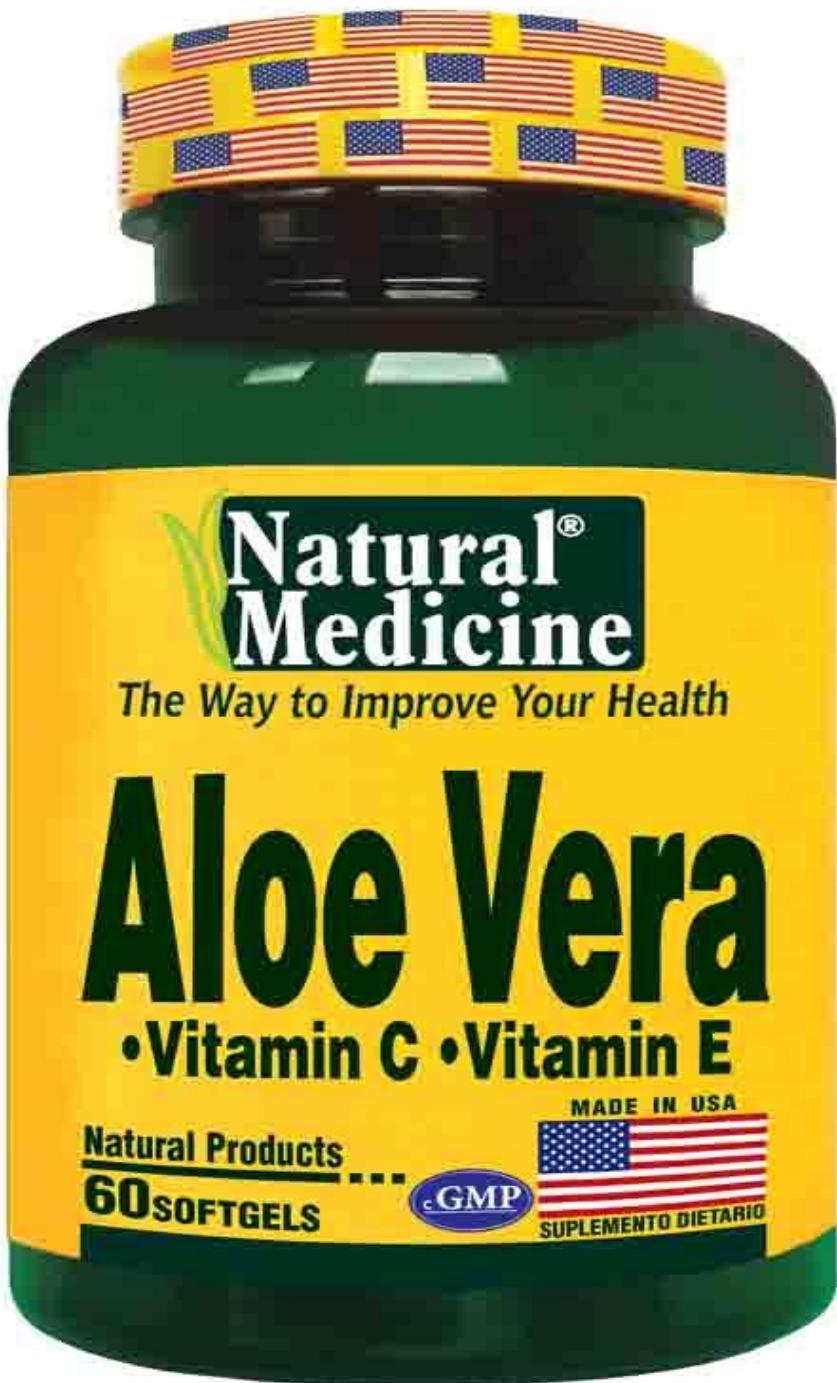
است:

(۱) ضد ویروس (anti-viral)

(۲) محرک سیستم ایمنی بدن (immunostimulant)

(۳) مقوی سیستم گوارش (gastro-intestinal)

(۴) مانع رشد نابهنجار بافت ها (anti-neoplastic).

مهمترین کاربردهای امروزی ژل "آلونه ورا" در موارد زیر می باشند:

۱) رطوبت رسانی پوست (moisturizing)

۲) نرم کنندگی پوست (softening).

ژل "آلئه ورا" غالباً برای ساختن داروهایی با استعمال جلدی (topical) بکار می‌رود و از

آنها در عوارض پوستی زیر استفاده می‌کنند:

(۱) سوختگی‌ها (burns)

(۲) زخم‌ها (wounds)

(۳) سرمادگی، یخزدگی (frostbite)

(۴) جوش‌ها (rashes)

(۵) پسوریازیس (psoriasis)

(۶) تبخال (cold sores)

(۷) پوست‌های خشک (dry skin)

(۸) نیش زدگی حشرات (bites)

(۹) آفتاب سوختگی (sunburn)

(۱۰) سلول‌های مُرده سطحی (dull lifeless)

(۱۱) بریدگی‌ها (cuts)

(۱۲) آکنه (acne)

(۱۳) صدمه دیده (blemish)

(۱۴) لکه‌های تیره (dark spots)

(۱۵) پوسته شده (flaky)

(۱۶) اگزما (eczema)

(۱۷) مسمومیت ناشی از بلوط سمی (poison oak)

- (۱۸) مسمومیت ناشی از عشقه سُمّی (poison Ivy)
- (۱۹) مسمومیت ناشی از سُماق سُمّی (poison sumac)
- (۲۰) تبخال تناسلی (genital herpes)
- (۲۱) آزردگی های پوستی ناشی از تشعشع درمانی (skin irritation)

در دوران های بسیار قدیم از ژل "آلوفه ورا" به عنوان "اکسیر" (elixir) زیبائی بهره می گرفتند(۷).

به جای ژل "آلوفه ورا" می توان از عصاره رقیق تجاری آن به صورت نوشیدنی بهره جُست(۷).

معمولًا از عصاره رقیق (juice) "آلوفه ورا" برای اهداف درمانی و سلامتی ولیکن از ژل آن برای مقاصد زیبائی بهره می گیرند(۶).

استفاده از ژل "آلوفه ورا" باعث شفافیت (radiant) و بی موئی (flawless) پوست می شود(۶).

لاتکس "آلوئه ورا" (Aloe latex):

از لاتکس "آلوئه ورا" به صورت های خانگی و کارخانه ای جهت تهیه فرآورده هایی استفاده می شود که آنها را برای خلاصی از عارضه "یبوست" (constipation) می خورند (۱۸).

لاتکس "آلوئه ورا" را ممکن است به صورت های خشک تهیه کنند که در این صورت آن را با نام های زیر عرضه می نمایند:

- (۱) رزین آلوئه (aloe resin)
- (۲) عصاره خشک آلوئه (aloe dried juice) (۱۸).

نوعی مُكمل رژیمی به نام "آلوئن" (Aloin) را به شکل لاتکس نیمه مایع از گونه های مختلف "آلوئه ورا" تهیّه می کنند که تا سال ۲۰۰۲ میلادی به عنوان یک داروی مُسهّل و مُلین (laxative) بدون نیاز به نسخه over-the-counter در ایالات متحده آمریکا عرضه می شد ولیکن پس از آن تاریخ توسط اداره نظارت بر غذا و داروی آمریکا یا "FDA" (Food and Drug Administration) ممنوع گردید زیرا کارخانجات تولید کننده از ارائه اطلاعات کافی در مورد میزان اثربخشی و ایمنی آن قصور می ورزیدند(۱۸).

مهمترین خواص داروئی گیاه "آلوئه ورا" عبارتند از:

- (۱) نرم کنندگی (soothing)
- (۲) مرطوب کنندگی (moisturizing)
- (۳) خنک کنندگی (cooling)
- (۴) تسکین درد (pain relief).

مهمترین کاربردهای درمانی گیاه "آلونه ورا" در طب سنتی ملل مختلف عبارتند از:

- (۱) ناراحتی پوستی (skin conditions)
- (۲) بهبود طاسی (improve baldness)
- (۳) التیام زخم ها (wound healing)
- (۴) آکنه (acne)
- (۵) تاول های خارش دار پوستی و برفک های زبان (lichen planus)
- (۶) فیبروز یا لیفی شدن بافت مخاطی (submucous fibrosis)
- (۷) عارضه سوزش دهان (burning mouth syndrome)
- (۸) سوختگی ها (burns)
- (۹) سوختگی ناشی از تشعشع نور و گرما (radiation skin toxicity)
- (۱۰) تبخال ساده (herpes simplex) نظیر:
  - (۱-۱۰) تبخال لب و دهان (type one)
  - (۲-۱۰) تبخال اندام های تناسلی (type two)
- (۱۱) پسوریازیس (psoriasis)
- (۱۲) سوزش معده (heart burn)
- (۱۳) سرطان پستان (breast cancer). (۱۲، ۱۳، ۱۰)

تأثیرات آنتی اکسیدانی "آلوئه ورا" (anti-oxidant):

دانشمندان معتقدند که "پلی فنل های" (polyphenols) موجود در گیاه "آلوئه ورا" دارای خاصیت آنتی اکسیدانی و ضد التهابی بارزی هستند و بر این است که بسیاری از مردم جهان از آن در رفع مشکلات پوستی (skin conditions) زیر بهره می گیرند:

(۱) سوختگی ها (burns)

(۲) زخم ها (wounds). (۹،۱۰)

آنتی اکسیدان ها از بدن در برابر صدمات "رادیکال های آزاد" (free radicals) دفاع می نمایند . مانع بروز "تنش های اکسیداتیو" (oxidative stress) می گردند (۹،۱۰).

ثبت شده است که تنش های اکسیداتیو شدید می توانند به بروز عوارض زیر منجر گردند:

(۱) بیماریهای قلبی (heart diseases)

(۲) سرطان ها (cancers). (۹،۱۰)

تأثیرات ضد التهابی "آلوئه ورا" (anti-inflammation):

مطالعات آزمایشگاهی نشان داده اند که گیاه "آلوئه ورا" از ویژگی ضد التهابی قوی برخوردار می باشد و این ویژگی باعث می شود که از آن برای درمان سوختگی ها و زخم های سطحی استفاده نمایند(۹).

دانشمندان عنوان کرده اند که ویژگی ضد التهابی گیاه "آلوئه ورا" به واسطه حضور ترکیبات شیمیائی "پلی فنل" (polyphenols) می باشد(۹).

التهاباتی که در بدن انسان به وجود می آیند، غالباً به سبب فعالیت "رادیکال های آزاد" می باشند که باعث صدمات و تنفس های اکسیداتیو می گردند ولیکن "آلوئه ورا" که غنی از انواع آنتی اکسیدان ها است، می تواند در رفع التهابات کمک نماید(۶).

دانشمندان دریافته اند که "آلوئه ورا" می تواند التهابات ناشی از بیماری های "آرتروز" و "روماتیزم" را کاهش بدهد(۶).

برخی محققین عنوان کرده اند که "آلوئه ورا" به واسطه خاصیت مُسهل بودن و ضد التهابی می تواند به درمان عوارض زیر کمک نماید:

- ۱) زخم های دستگاه گوارش (peptic ulcers)
- ۲) بیماری "کرون" یا التهاب مُزمن روده ها (Crohn's disease)
- ۳) زخم روده بزرگ (ulcerative colitis).

تأثیرات ضد میکروبی "آلوئه ورا" (anti-microbial):

تحقیقات نشان می دهند که گیاه "آلوئه ورا" حداقل حاوی ۶ ترکیب ضد عفونی کننده

طبیعی است که می توانند باعث کنترل میکرووارگانیزم های زیر شوند:

۱) کپک ها (mold)

۲) قارچ ها (fungi)

۳) ویروس ها (viruses)

.۴) باکتری ها (bacteria).

نتایج بررسی ها حاکی از آن بوده اند که "آلومین ورا" می تواند از رشد باکتری عامل زخم معده یعنی "هلیکوباتر پیلوری" (*Helicobacter pylori*) ممانعت به عمل آورد. البته به خاطر بسیارید که این ویژگی فقط در مورد گونه "آلومین ورا" صدق می کند زیرا مصارف خوراکی سایر "آلومین ها" حتی ممکن است باعث مسمومیت گردد(۴).

نتایج پژوهشی دانشگاه "لاس پاماس" کشور اسپانیا که در ژورنال "مولکول ها" (*Molecules*) منتشر شده است، نشان می دهند که عصاره متانولی پوست برگ ها و گل های "آلومین ورا" به واسطه خواص آنتی اکسیدانی و ضد میکوپلاسمائی برای سلامتی انسان ها بسیار مفید می باشد(۱۴).

"میکوپلاسمها" (*Mycoplasma*) نوعی قارچ-باکتری فاقد دیواره سلولی

هستند که توسط بسیاری از آنتی بیوتیک های رایج قابل کنترل نمی باشند.

مواد ضد میکروبی موجود در گیاه "آلومین ورا" بخصوص در عصاره حاصل

از پوست برگ ها توانستند موجب تخریب "میکوپلاسمها" بشوند(۱۴).

تأثیر "آلوفه ورا" بر آزردگی های پوستی (skin irritation):

گیاه "آلوفه ورا" را به عنوان یک گیاه خانگی معمولاً به منظور تهیّه ژل پرورش می دهند، تا از آن جهت رفع برخی از مشکلات پوستی نظیر: خشکی، خارش، پوسته شدن و زخم های سطحی بهره گیرند(۸).

"آلوفه ورا" دارای خاصیت ضد التهابی است و این ویژگی باعث می شود که از آن در رفع برخی از مشکلات پوستی از جمله موارد زیر بهره گیرند:

- (۱) سوختگی ها (burns)
- (۲) آماس های پوستی (dermatitis) (۱۰).

از "آلوفه ورا" بر روی پوست صورت (facial) برای مقاصد زیر بهره می برند:

- (۱) رطوبت رسانی (moisturizer)
- (۲) رفع آزردگی (anti-irritant)
- (۳) پوسته شدن بینی و اطراف آن ناشی از مالش (chafed nose) (۱۸).

مالیدن ژل "آلوفه ورا" بر روی پوست سرمایده پس از گرم شدن بدن می تواند باعث تسریع در التیام نقاط آسیب دیده گردد(۷).

مالیدن ژل "آلوفه ورا" بر روی نقاط آسیب دیده ای چون: تاول ها، نیش زدگی ها، خارش ها و "عارضه لیچن" (Lichen planus) می تواند به تسکین آلام کمک نماید(۷).

"عارضه لیچن" (Lichen planus) معرضی است که سبب تورم و خارش در

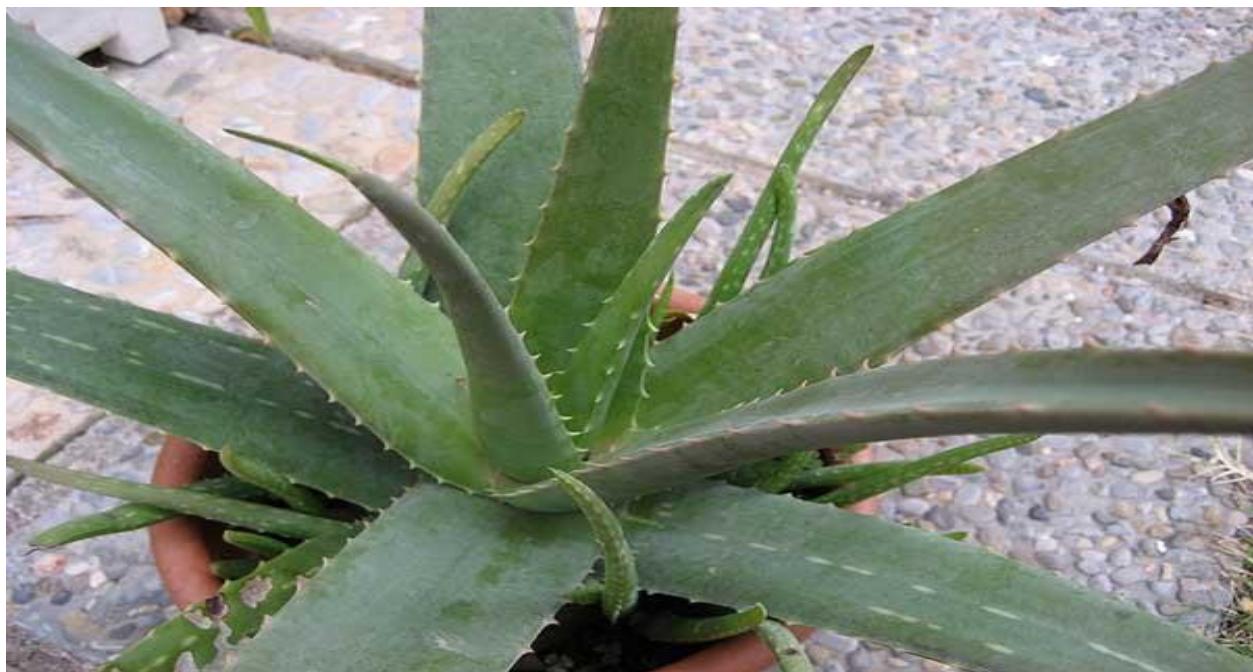
پوست، مو، ناخن و غشاء مخاطی می‌گردد. نقاط مبتلا به "عارضه لیچن"

بر روی پوست به رنگ ارغوانی، برآمدگی‌های پهن و همراه با خارش

است(۷).

با مالیدن ژل "آلوفه ورا" بر روی پوست پوسته شده پاهای اطفال می‌توان به ترمیم سریع تر آن کمک کرد. برای این منظور بهتر است که نصف فنجان از ژل "آلوفه ورا" را با حجم برابر از لوسيون اطفال مخلوط سازید و بر روی عارضه ھالید(۷).

از ژل "آلوفه ورا" می‌توان برای درمان تبخال‌های (herpes) دهان و نواحی تناسلی سود جست. برای این منظور ژل "آلوفه ورا" را به صورت کرم‌های آبدوست (hydrophilic) مصرف می‌کنند(۷).

تأثیر "آلوفه ویرا" بر عوارض پیری (anti-aging):

ظهور خطوط ریز در اطراف چشم ها و بروز چین و چروک در پوست صورت و پشت دست ها از نخستین نشانه های سالخوردگی پیش از موعود (premature aging) می باشند و این موضوع باعث می شود که مقادیر زیادی از ترکیبات شیمیائی و مواد آرایشی توسط افراد مذبور برای رفع آنها استفاده شوند.

در این راستا بکارگیری ژل "آلوفه ورا" بر روی محل های دچار عارضه سالخوردگی پیش از موعود به دلیل داشتن ترکیبات زیر می تواند به ترمیم بافت پوست و استحکام طبیعی آن کمک نماید:

- ۱) آنتی اکسیدان ها
- ۲) بتا-کاروتون
- ۳) ویتامین A
- ۴) ویتامین B (۶).

برای استفاده از ژل "آلوفه ورا" در جهت رفع عوارض سالخوردگی پیش از موعود به شرح زیر عمل می شود:

یک قاشق چایخوری از ژل "آلوفه ورا" را با نصف قاشق چایخوری روغن زیتون بهم بزنید و به صورت خمیر نرم در آورید و آن را بر روی پوست دست، صورت و گردن ہمالید. مدد ۳۰ دقیقه صبر کنید آنگاه محل های تیمار شده را با آب سرد بشوئید.

در این ترکیب روغن زیتون وظیفه تغذیه کردن (nourish) و ژل "آلوفه ورا" وظیفه رطوبت رسانی (moisturize) را بر عهده دارند(۶).

در یک آزمایش که با شرکت یک گروه از مردان کمتر از سن ۴۶ سال انجام گرفت، مصرف ۴۰ میکروگرم (mcg) از "آلوئه استرول" (aloe sterol) در هر روز به مدت ۱۲ هفته (سه ماه) باعث بهبود انعطاف پذیری پوست شد(۱۰).

"آلوئه استرول" (aloe sterol) نوعی از "استرول"‌های گیاهی حاصل از گیاه

"آلوئه ورا" است که از قابلیت تنظیم متابولیسم گلوکز و چربی‌ها بهره مند

می‌باشد. این ترکیب همچنین می‌تواند باعث افزایش جریان خون در پوست

گردد(۱۰).

یک مطالعه با مصرف جلدی عصاره رقیق (juice) "آلوئه ورا" نشانداد که این تیمار می‌تواند باعث افزایش تولید "کولاژن" (collagen) گردد و بدین ترتیب از چروکیدگی پوست در بانوان بالای ۴۰ سال جلوگیری نماید(۱۰).

"کولاژن" (collagen) اصلی‌ترین ساختار پروتئینی در بافت‌های مختلف

بدن پستانداران می‌باشد و در واقع ۳۵-۴۵ درصد از کل پروتئین‌های بدن

را تشکیل می‌دهد. "کولاژن" حاوی اسیدهای آمینه‌ای است که به فرم

یک مارپیچ سه رشته‌ای طویل موسوم به "مارپیچ کولاژن" (Collagen)

(Helix) ایجاد می‌گردد(۱۰).

تأثیر "آلوئه ورا" بر خراشیدگی ها و بریدگی ها (rashes & cuts):

ژل "آلوئه ورا" به جهت خواص ضد التهابی می تواند باعث رفع کهیر و نیش زدگی حشرات گردد. از ژل "آلوئه ورا" برای التیام سریع تر بریدگی های کوچک استفاده می کنند(۶).

خاصیت تسکین دهنده و نرم کننده ژل "آلوئه ورا" باعث شده است که از آن در لوسيون های پس از ریش تراشی (after shave) بهره گیرند(۶).

از ژل "آلوئه ورا" می توان پس از تراشیدن موهای زائد دست ها و پاها و یا مومک زدن (waxing) آنها سود جُست. بدین ترتیب ژل "آلوئه ورا" باعث خنک شدن، رطوبت رسانی و التیام پوست می گردد(۶).

تأثیر "آلوفه ویرا" بر آکنه (acne):

گیاه "آلوفه ورا" دارای ترکیبات ضد باکتری و ضد قارچ می باشد. بعلاوه "آلوفه ورا" دارای "اسید سالیسیلیک" (salicylic acid) به عنوان یک ترکیب تراشندۀ و لایه بردار (exfoliate) می باشد که می تواند موائع داخل روزنۀ های پوستی را بگشاید و باعث درمان عارضه پوستی "آکنه" (acne) شود(۱۱).

استفاده از "آلوفه ورا"ی تازه بر روی پوست صورت موجب حذف عارضه "آکنه" (acne) و آثار آن می شود(۴).

افراد در صورت عدم دسترسی به "آلوفه ورا"ی تازه می توانند از تولیدات داروئی حاوی آن به شرح زیر جهت رفع "آکنه" بهره گیرند:

(۱) پاک کننده ها (cleaners):

آنها معمولاً برای حذف مواد آرایشی و سایر مواد ناخواسته و زائد سطح پوست بکار می روند.

(۲) زُداینده ها (toners):

"تونرها" از جمله محلول های دارای ویژگی قابض بودن هستند که برای کاهش چربی پوست، ایجاد سفتی و التیام صدمات پوستی به مصرف می رسد.

(۳) کرم ها (creams):

این تولیدات غالباً برای رطوبت رسانی و نرم کنندگی و محافظت از پوست استفاده می شوند(۴).

تولیدات سلامتی و بهداشتی حاوی "آلوفه ورا" نسبت به سایر داروهای درمان "آکنه" باعث آزدگی های پوستی کمتری می شوند(۴).

یک مطالعه که در سال ۲۰۱۴ میلادی انجام پذیرفت، مشخص ساخت که کرم های رایج درمان "آکنه" در ترکیب با ژل "آلوفه ورا" به نتایج معنی دارتری در قیاس با مصارف "شبه دارو" (placebo) و داروهای رایج به تنها ای بر علیه "آکنه های" ملایم می باشد. در این آزمایش که طی ۸ هفته انجام پذیرفت، کمترین التهابات همراه با کمترین آثار زخم "آکنه" مشاهده شدند(۴).

تأثیر "آلئه ورا" بر "اگزما" و "پسوریازیس":(eczema & psoriasis)

ژل "آلئه ورا" حاوی ترکیبات ضد التهابی است و این موضوع می‌تواند به رفع عوارض پوستی "اگزما" (eczema) و "پسوریازیس" (psoriasis) کمک نماید. ژل "آلئه ورا" حاوی یک ترکیب مرطوب کننده قوی به نام "سرامید" (ceramides) می‌باشد(۱۱).

"سرامیدها" (ceramides) از خانواده مولکول‌های چرب و واکسی هستند.

"سرامیدها" در غلظت‌های بالا در غشاء سلولی جانداران دارای هسته

مشخص (یوکاریوت‌ها) یافت می‌شوند. مواد ساختاری "سرامیدها" از

نوع ترکیبات لیپیدی دو لایه نظیر "اسفینگومایلین" (sphingomyelin)

هستند(۱۱).

در یک مطالعه که با شرکت ۴۱ داوطلب بالغ انجام پذیرفت، نشانداد که استفاده جلدی از ژل "آلئه ورا" توانست فقط به مقدار جزئی نسبت به "شبه دارو" در بهبودی "پسوریازیس" موفق گردد(۱۷).

تأثیر "آلوفه ویرا" بر عارضه پای ورزشکاران :(athlete's foot)

برای درمان پوسیدگی پای ورزشکاران (athlete's foot) از مخلوط زیر بهره می‌برند:

- (۱) ژل "آلوفه ورا" (aloe vera gel)
- (۲) چند قطره روغن درخت چای (tea tree oil)
- (۳) چند قطره روغن اُسطوخودوس .(۷) (lavender oil)

از ژل "آلوفه ورا" می‌توان برای رفع واکنش‌های آلرژیک پوست استفاده کرد ولیکن قبل از ژل "آلوفه ورا" می‌باید عدم حساسیت بدن به "آلوفه ورا" از طریق آزمایش لکه‌ای (patch test) ثابت شود.(۷).

در آزمایش لکه‌ای ابتدا مقداری از ماده مورد نظر را بر روی قطعه کوچکی

از پوست بخش داخلی بازوها می‌مالند و پس از چند دقیقه به آزمایش آن می-

پردازند که اگر فاقد هر گونه واکنش غیر عادی از جمله قرمزی بود، می‌توان

به مصرف جلدی آن پرداخت و گرنه باید از ادامه کار خودداری ورزید(۷).

کورک‌ها (pimples) و آکنه (acne) را می‌توان با استعمال جلدی ژل "آلوفه ورا" به صورت دو دفعه در هر روز برای مدت ۴ هفته درمان کرد(۷).

بررسی‌های کلینیکی نشانداده اند که کاربرد جلدی ژل‌های حاوی "آلوفه ورا" دو دفعه در هر روز همراه با مواد زیر می‌تواند به بهبودی آکنه کمک نماید:

۱) صابون داروئی (medical soap)

۲) ژل ترتینوئن (tretinoin gel). (۱۲)

بررسی حاکی از آن بوده اند که عارضه "پسوریازیس" (psoriasis) با استعمال ژل "آلوفه ورا" به صورت سه دفعه در هر روز پس از مدتی درمان می شود(۷).

نتایج پژوهشی مؤید آن هستند که صدمات پوستی از جمله خراشیدگی ها (stretch) را می توان با کاربرد جلدی ژل "آلوفه ورا" التیام بخشید(۷).

عارضه برافروختگی گونه ها (rosacea) را می توان با استعمال جلدی ژل "آلوفه ورا" مرتفع ساخت(۷).

برای رفع "زگیل های چروکدار" یا "میخچه ها" (shrink warts) ابتدا یک گلوله پنبه ای را در ژل "آلوفه ورا" می خیسانند سپس آن را بر روی زگیا یا میخچه قرار می دهند. این کار را باید یکبار در هر روز برای مدت ۲ هفته ادامه داد(۷).

چین و چروک های پوست ناشی از سالخوردگی را می توان با مالیدن ژل "آلوفه ورا" کاهش داد. محققین این شیوه را منتبه به "کلئوپاترا" ملکه زیبا و افسانه ای مصر می دانند(۷).

با استفاده از ژل "آلوفه ورا" می توان پوست را نرم کرد و تدریجاً به حذف "اگزما" (eczema) موفق شد(۷).

با مالیدن ژل "آلوفه ورا" بر اطراف "وازن" می توان آزردگی های پوستی ناشی از عرق سوز شدن آن را تسکین بخشید(۷).

تأثیر "آلوئه ورا" بر سوختگی ها (burns):

از گیاه "آلوئه ورا" در تهیه بسیاری از داروهای سنتی برای درمان عوارض پوستی از جمله سوختگی ها و آفتاب سوختگی ها بهره می گیرند(۱۸).

گیاه "آلوئه ورا" به دلیل برخورداری از خواص ضد التهابی می تواند به درمان سوختگی ها (burns) و سایر عوارض پوستی از جمله: زخم ها، تورم و تاول های پوستی کمک نماید(۹,۷).

"آلوئه ورا" به واسطه خواص زیر می تواند به تسريع در التیام سوختگی ها کمک نماید:

۱) نرم کنندگی (soothing)

۲) مرطوب کنندگی (moisturizing)

۳) خنک کنندگی (cooling).

در یک پژوهش، یک تیم از جراحان پلاستیک اقدام به مقایسه ژل "آلوئه ورا" با کرم "سولفادیازین نقره ۱%" برای درمان زخم های ناشی از سوختگی درجه ۲ نمودند.

نتایج این بررسی که در ژورنال جامعه پزشکان پاکستان منتشر شده است، حاکی از آن می باشند که بکارگیری "آلوئه ورا" به نحو معنی داری توانست موجب تسريع در التیام زخم های سوختگی و کاهش درد های حاصله در قیاس با کرم "سولفادیازین نقره ۱%" (SSD) گردد(۱۴).

طی یک آزمایش که در سال ۲۰۱۳ میلادی با مشارکت ۵۰ داوطلب صورت پذیرفت، استفاده از "آلوئه ورا" به بهبودی مطلوب تری نسبت به کرم تجویزی "سولفادیازین نقره" از جنبه تسکین درد و تسریع در التیام زخم منتهی گردید. جمع بندی نتایج حاصله حاکی از آن بود که مصرف ژل "آلوئه ورا" به صورت چندین دفعه در هر روز می‌تواند سوختگی‌های سطحی را به خوبی درمان نماید ولیکن برای سوختگی‌های عمیق باید از داروهای قوی‌تر تجویزی بهره گرفت(۴).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر آفتاب سوختگی ها (sunburns):

نتایج کلینیکی نشان دادند که ژل "آلوئه ورا" می تواند به حالت لایه ای محافظت و رطوبت رسان بر روی پوست صورت قرار گیرد و باعث التیام بشره (epithelial) پوست گردد زیرا وجود مقادیر زیادی از آنتی اکسیدان ها در ژل "آلوئه ورا" به التیام سریع تر آسیب های پوستی کمک می نماید(۶).

بعلاوه ژل "آلوئه ورا" را می توان برای ۲ ساعت در داخل یخچال قرار داد سپس مقدار متوسطی از آن را بر روی پوست آفتاب سوخته مالید. این موضوع باعث خنک شدن فوری پوست آفتاب سوخته و تسريع در التیام آن می گردد(۶).

تأثیر "آلومینیم ویرا" در جلوگیری از صدمات تشعشع "اولترا ویولت" (UV irradiation):

محققین دانشگاه "کیونگ هی" کشور کره جنوبی در طی بررسی هایشان دریافتند که عصاره نوساقه های (shoot) گیاه "آلومینیم ویرا" می تواند مانع خسارات اشعه ماوراء بنفسج یا "اولترا ویولت" (UV) خورشید همانند رفع علائم شبیه سالخوردگی در پوست افراد گردد. این محققین در این راستا اقدام به تهیه عصاره های زیر نمودند:

۱) عصاره مخصوص اطفال از نوساقه های یک ماهه یا "BAE"

(Extract

۲) عصاره مخصوص بزرگسالان از نوساقه های چهار ماهه یا "AAE"

.(۱۶) (Shoot Extract

**Seven Minerals
Aloe Vera Gel**

amazon.com

\$24.95

\$19.95 (20% off)

**Amara Organics
Aloe Vera Gel**

amazon.com

\$17.95

**Green Leaf
Naturals Aloe
Vera Gel**

amazon.com

\$15.95

**Earth's Daughter
Aloe Vera Gel**

amazon.com

\$12.87

تأثیر "آلئه ویرا" در صدمات تشعشع درمانی (RID)

خسارات تشعشع درمانی بر پوست یا "RID" از (Radiation-induced dermatitis) جمله عادی ترین اثرات جانبی تشعشع درمانی سرطان می باشد و علائم آن بر روی پوست

عبارتند از:

- (۱) قرمزی (redness)
- (۲) پوسته شدن (flaking)
- (۳) تاول زدن (blisters)
- (۴) تحیل رفتن و نازک شدن پوست (dermal atrophy).

مطالعه ای که در سال ۲۰۱۳ میلادی برای بررسی اثر لوسيون "آلئه ورا" با مشارکت ۶۰ بیمار تحت تشعشع درمانی انجام پذیرفت، در اثر مالیدن لایه نازکی از لوسيون "آلئه ورا" بر نیمی از پوست تحت تشعشع درمانی برای ۴ هفته مشخص شد که بخش تیمار شده نسبت به بخش بدون تیمار دارای کمترین آثار صدمات پوستی می گردد(۱۷).

تأثیر "آلوفه ویرا" در التیام زخم ها (wounds remedy):

پژوهش های کلینیکی حاکی از آن می باشد که مصارف جلدی ژل "آلوفه ورا" می تواند باعث تسريع در التیام سوختگی ها شود. این پژوهش ها تأیید نمودند که استفاده از ژل "آلوفه ورا" می تواند درد ناشی از سوختگی ها را کاهش دهد(۱۲).

ژل شفافی (clear gel) که از گیاه "آلوفه ورا" حاصل می آید، به عنوان پماد (ointment) بر روی پوست می مالند، تا باعث التیام زخم ها و سوختگی ها گردد(۱۵).

با مالیدن ژل "آلوفه ورا" بر روی تاول ها می توان به تسکین درد و التیام سريع تر آنها کمک نمود(۷).

در یک آزمایش کلینیکی که بر روی دیابتی های دارای زخم پا (foot ulcers) و پلاک دندانی (dental plaque) با استفاده از "آلوفه ورا" انجام پذیرفت، نشاندهنده هیچگونه شواهد علمی از مفید بودن تیمارها برای موارد مذکور نبود.

در جمع بندی نتایج بررسی های آزمایشگاهی و کلینیکی در مورد انسان ها و حیوانات مشخص شد که باید به بررسی های بیشتری برای وثوق نتایج حاصله پرداخت(۱۲).

نتایج یکسری آزمایش که در سال ۲۰۱۲ میلادی در استرالیا انجام پذیرفت، نشانداد که "آلوفه ورا" قادر به درمان زخم های شدید زیر در طی ۷ آزمایش کلینیکی نبوده است: سوختگی شدید، زخم پوست پس از عمل جراحی " بواسیر" و آسیب های پوستی گستردگی(۱۷).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر ناراحتی های تنفسی (breath disorders)

بررسی ها نشان داده اند که جوشاندن برگ های "آلوئه ورا" در داخل قابل مه پر از آب و استشمام بخار آن می تواند مانع از حملات "آسم" گردد.

البته به خاطر داشته باشید که "آلوئه ورا" نمی تواند جایگزین بخورهای (inhalers) رایج برای ضد عفونی هوا شود اما می تواند التهابات ریوی را کاهش دهد و به تسکین حملات "آسمی" کمک نماید(۷).

تأثیر "آلوئه ورا" بر سوءهاضمه (indigestion):

صرف روزانه عصارهٔ رقیق "آلوئه ورا" می‌تواند به حفظ سلامتی بدن کمک نماید(۶).

صرف خوراکی "آلوئه ورا" می‌تواند برای جهاز هاضمه مفید واقع گردد و موجب تسکین و درمان ناراحتی‌های گوارشی از جمله "سندروم روده‌های تحریک پذیر" (IBS) را فراهم آورد(۴).

تعدادی از نتایج پژوهشی مؤید آن می‌باشد که صرف "آلوئه ورا" همراه با وعده‌های غذائی می‌تواند در تقویت هضم غذا کمک نماید(۱۰).

صرف عصارهٔ رقیق "آلوئه ورا" می‌تواند باعث بهبود هضم غذا و تسکین زخم اندام‌های گوارشی گردد(۶).

نتایج بررسی‌ها نشانداده اند که سوءهاضمه (indigestion) و سوزش معده (heartburn) را می‌توان با نوشیدن روزانه ۲ قاشق غذاخوری از عصارهٔ رقیق "آلوئه ورا" (juice) بهبود بخشید(۷).

تأثیر "آلوفه ورا" بر رفلاکس معده (GERD):

عارضه بازگشت محتويات معده به داخل مری یا "GERD" (gastro-esophageal reflux) از جمله ناراحتی های دستگاه هاضمه است که غالباً منجر به سوزش گلو و مری (disease) و حتی مرگ می گردد(۱۰).

نتایج برخی بررسی های اوّلیه نشان داده اند که شربت (syrup) "آلوفه ورا" می تواند به درمان یا کاهش علائم بیماری رفلاکس معده یا "GERD" کمک نماید(۹،۱۰).

در سال ۲۰۱۰ میلادی توصیه شد که مصرف مقدار ۲۸-۸۵ گرم از ژل "آلوفه ورا" در هر وعده غذائی می تواند به کاهش عارضه "رفلاکس معده" (GERD) کمک نماید. بر این اساس مصرف ژل "آلوفه ورا" در وعده های غذائی می تواند مشکل سوزش معده و سوءهاضمه را نیز رفع کند(۱۰).

تأثیر "آلئه ورا" بر عارضه روده های تحریک پذیر (IBS):

بیماری التهاب روده ای یا "سندروم روده های تحریک پذیر" موسوم به "IBS" (irritable bowel syndrome) در زمرة مشکلات هضمی چندگانه ای محسوب می شود که شامل برخی بیماریها نظیر التهاب روده بزرگ و بیماری "کرون" (زخم روده های کوچک و بزرگ) می باشد و برخی از علائم آن عبارتند از:

۱) انقباضات شکمی

۲) درد

۳) خونریزی راست روده

۴) اسهال خونی (۱۷).

گزارشات پژوهشی دیگری حاکی از آن هستند که عصاره غلیظ (extract) "آلئه ورا" می تواند "سندروم روده تحریک پذیر" یا "IBS" را درمان نماید (۹، ۱۰).

با نوشیدن ۲ قاشق غذاخوری از عصاره رقیق "آلئه ورا" می توان "عارضه روده های تحریک پذیر" یا "IBS" یا "irritable bowel syndrome" (bloating) و همچنین نفخ (bloating) را کاهش داد (۷).

طی سه آزمایش که با مشارکت ۲۳۶ داوطلب انجام پذیرفت، به ارزیابی مصارف خوراکی "آلئه ورا" بر علیه "عارضه روده های تحریک پذیر" یا "IBS" پرداخته شد. نتایج حاصله نشاندهنده فوائد آن نسبت به شبه دارو (placebo) در یک مورد بودند (۱۲).

در یک مطالعه که با شرکت ۴۶ داوطلب بالغ مبتلا به زخم های کم تا متوسط روده بزرگ در اروپا انجام گرفت، به معالجه زخم راست روده با ژل "آلوفه ورا" که به نسبت ۲ به ۱ رقیق شده بود و "شبه دارو" (placebo) به صورت ۲ دفعه در هر روز برای مدت ۴ هفته (یک ماه) پرداخته شد.

در این مطالعه بیش از نیمی از مبتلایان مذکور درمان شدند درحالیکه ۱۶ درصد آنها نیز به "شبه دارو" واکنش مثبت نشاندادند (۱۷، ۱۲).

یک آزمایش تصادفی که در بیمارستان وابسته به دانشکده پزشکی "سنتر جورج" لندن در مورد عارضه "روده های تحریک پذیر" یا "IBS" (irritable bowel syndrome) انجام پذیرفت و نتایج آن در ژورنال بین المللی "تکنیک های کلینیکی" (clinical practice) منتشر گردید، با استفاده از "آلوفه ورا" و یک شبه دارو (placebo) هیچگونه تفاوت معنی داری پس از سه ماه در علائم عارضه اسهال مشاهده نشد. این موضوع نشانداد که گیاه "آلوفه ورا" (AV) هیچگونه تأثیر مفیدی بر عارضه روده های تحریک پذیر بر جا نمی گذارد (۱۴).

یک بررسی سه گانه در سال ۲۰۱۸ میلادی با مشارکت ۱۵۱ داوطلب نشانداد که "آلوفه ورا" به نحو معنی داری باعث بهبودی علائم "سندروم روده های تحریک پذیر" (IBS) در مقایسه با "شبه دارو" (placebo) می گردد. در پایان بررسی هیچگونه اثرات متغیر و جانبی مشاهده نشد (۴).

تأثیر "آلئه ورا" بر بیوست (constipation):

برخی از کارخانجات تولید کننده نوشیدنی های حاوی "آلئه ورا" ادعا می کنند که محصولات آنها می توانند باعث پاکیزگی دستگاه گوارش و رفع "بیوست" شوند(۱۵).

بسیاری از محققین به قابلیت مُسهل و مُلین بودن گیاه "آلئه ورا" تأکید داشته اند(۱۰).

یک آزمایش که توسط تیمی از دانشمندان کشور نیجریه بر روی موش های صحرائی انجام پذیرفت، نشانداد که مصرف ژل "آلئه ورا" می تواند باعث رفع "بیوست" گردد(۱۰).

خاصیت مُسهل و مُلین بودن "آلئه ورا" می تواند باعث رفع "بیوست" شود. بدین ترتیب با نوشیدن ۲ قاشق از عصاره رقیق "آلئه ورا" می توان به تخلیه روده ها کمک نمود(۷).

عصاره رقیق "آلئه ورا" حاوی "گلیکوزیدهای آنتراکوئینون" (anthraquinone) است. اینگونه ترکیبات گیاهی دارای خاصیت مُسهل بودن هستند لذا به رفع "بیوست" کمک می کنند(۹،۱۰).

آژانس نظارت بر امور غذا و داروی آمان موسوم به "کمیسیون E" (Commission E) استفاده از گیاه "آلئه ورا" را جهت درمان "بیوست" تأیید نموده است. کمیسیون مذکور ابراز داشته است که مصرف مقدار ۵۰-۲۰۰ میلی گرم از لاتکس "آلئه ورا" به آشکال مایع یا کپسول و به صورت یکبار در هر روز برای مدت ۱۰ روز می تواند برای رفع "بیوست" مصرف شود(۱۴).

اداره نظارت بر غذا و داروی آمریکا (FDA) در سال ۲۰۰۲ میلادی اقدام به صدور دستورالعملی نمود که بر طبق آن هر گونه استفاده داروئی از گیاه "آلوفه ورا" و مشتقات حاصل از آن را به واسطه عدم وجود اطلاعات کافی در زمینه های اثربخشی و ایمنی از شمول داروهای بدون نسخه پزشک (over-the-counter) خارج ساخت لذا فروش آن در آمریکا برای درمان "یبوست" بدون تجویز پزشکان مجاز نمی باشد(۹،۱۰).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر تَرَک های مقعدی (anal fissures):

محقّقان دریافتہ اند کہ کرم های حاوی "آلوئه ورا" در صورت چند دفعہ استعمال جلدی در هر روز می توانند بہ درمان عارضہ ترک های مقعدی تسريع بخشنند(۴).

یک مطالعہ کہ در سال ۲۰۱۴ میلادی انجام پذیرفت، بہ این نتیجہ رسید کہ کرم حاوی پودر عصارۂ رقیق "آلوئه ورا" در درمان ترک های مقعدی شدید بسیار مفید می باشد. برای این منظور توصیہ شد کہ از کرم های حاوی "آلوئه ورا" بہ صورت سه دفعہ در هر روز برای مدت ۶ هفتہ (۱/۵ ماہ) استفادہ شود. مشاهدات نشاندادند کہ پس از مدت مذکور بہ نتایجی نظیر: کاهش درد، رفع بواسیر و التیام زخم در ناحیہ مورد نظر دست می یابند(۴).

تأثیر "آلوفه ویرا" بر تسکین درد (anti-pain):

بسیاری از اطباء سنتی معتقدند که با نوشیدن عصاره های رقیق "آلوفه ورا" می توان از دردهای ناشی از "آرتروز" و "روماتیزم" خلاصی جست (۷).

استفاده از ژل "آلوفه ورا" در اطراف مقعد می تواند به واسطه خواص ضد التهابی به کاهش مشکلات ناشی از " بواسیر" (hemorrhoid) کمک نماید (۷).

مالیدن ژل "آلوفه ورا" در اطراف چشم ها و ابتدای مجاري گوش ها می تواند از میزان عفونت ها و التهابات آنها بکاهد ولیکن باید مانع از نفوذ ژل به داخل چشم ها شد زیرا باعث سوزش آنها خواهد شد (۷).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر چربی خون (anti-cholesterol):

بررسی ها حاکی از آن هستند که نوشیدن مقداری از عصارهٔ رقیق "آلوئه ورا" می‌تواند باعث کاهش میزان "کلسترول" و "تری گلیسریدهای" خون شود و به سلامت قلب کمک نماید(۷).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر قند خون (anti-diabetes):

برخی دانشمندان نتیجه گرفته اند که "آلوئه ورا" از قابلیت کنترل قند خون در افراد مبتلا به دیابت برخوردار است (۱۷).

تعدادی از پژوهش ها مؤید آن بوده اند که مصارف خوراکی ژل (gel) و عصاره رقیق (juice) "آلوئه ورا" می تواند باعث کاهش "قند خون آنی" (fasting blood sugar) در افراد مبتلا به "پیش دیابت نوع ۲" شود (۹، ۱۰).

چندین بررسی نشانده اند که مصرف خوراکی عصاره رقیق "آلوئه ورا" می تواند باعث کاهش اسیدهای چرب و قند خون افراد پیش دیابتی (pre-diabetes) گردد (۹، ۱۰).

نتایج پژوهش هایی که در دانشگاه "سینگاپور هندوستان" انجام گرفته و در ژورنال بین المللی زخم (wound) منتشر شده است، نشان می دهند که "آلوئه ورا" می تواند موفق به درمان زخم های ناشی از بیماری دیابت از جمله زخم پاهای (foot ulcers) گردد (۱۴).

نتایج برخی آزمایشات نشانده اند که استفاده از "آلوئه ورا" و "کاربوبول" (Carbopol) به میزان ۱ درصد جهت تهیه ژل می تواند زخم های ناشی از دیابت از جمله زخم پاهای درمان نماید (۱۴).

"کاربوبول" (Carbopol) یک نوع پلیمر محلول در آب می باشد که از

آن برای محلول سازی، ثبات بخشی، ایجاد سوسپانسیون، تغليظ کردن و

ژل سازی از جمله تهیه ژل های ضد عفونی کننده دست ها استفاده

می کنند(۱۴).

بررسی ها حاکی از آن بوده اند که مصرف دو قاشق غذاخوری از عصاره رقیق (juice) "آلوفه ورا" در هر روز می تواند موجب کاهش قند خون در مبتلایان به دیابت نوع ۲ شود.

نتایج این بررسی که در ژورنال بین المللی "داروهای گیاهی و طب سنتی" منتشر شده است، حاکی از نویدبخش بودن دستاوردها پژوهشی برای تولید داروهای مؤثرتری جهت درمان دیابت در آینده نزدیک می باشند(۱۰).

یک پژوهش که در راستای میزان اثربخشی گیاه "آلوفه ورا" بر قند خون با استفاده از پالپ گیاه مذبور انجام پذیرفت و در ژورنال "یافته های گیاه درمانی" منتشر شد، مؤید تأثیر تیمار بکار رفته در کاهش قند خون بوده است.

در این راستا افراد مبتلا به دیابت که از داروهایی برای کاهش میزان قند خون استفاده می کنند، باید توجه داشته باشند که مصارف همزمان داروی تجویزی و مشتقات "آلوفه ورا" می تواند به کاهش شدید قند خون و لاجرم مشکلات مبتلابه ای بینجامد(۱۰).

یکسری پژوهش شامل ۸ آزمایش کلینیکی که در کشور هندوستان در مورد اثربخشی "آلوفه ورا" بر بیماری "دیابت" یا بیشبود قند خون انجام گرفت، نشانداد که "آلوفه ورا" می‌تواند میزان "قند خون زودگذر" را که متعاقب وعده‌های غذائی در افراد مبتلا به دیابت نوع ۱ شکل می‌گیرد، تحت کنترل در آورد اماً تأثیر چندانی بر مبتلایان دیابت نوع ۲ ندارد. این نتایج در آزمایشات مشابه دیگری که توسط پژوهشگران چینی انجام پذیرفت، تأیید گردیدند (۱۷).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر دهان، دندان و لثه (oral & dental & gum):

نتایج بسیاری از پژوهش‌ها حاکی از قابلیت گیاه "آلوئه ورا" در مبارزه با برخی از میکروب‌ها (germ-fighting) می‌باشد (۱۶).

برای نیل به سلامت دهان و کاهش ایجاد پلاک بر روی دندان‌ها معمولاً از "آلوئه ورا" در تهیّه مواد بهداشتی زیر سود می‌برند:

(۱) دهانشویه‌ها (mouthwash)

(۲) خمیردندان‌ها (toothpaste).

برخی مطالعات بر روی حیوانات نشانده اند که خواص ضد باکتریائی "آلوئه ورا" می‌توان باعث درمان بیماری‌های دهان و دندان گردند (۹، ۱۰).

استفاده از ژل "آلوئه ورا" در ترکیب خمیردندان‌ها (toothpaste) می‌تواند به حفظ سلامتی دهان کمک نماید و از پوسیدگی یا کرم خوردگی دندان‌ها (cavities) جلوگیری به عمل آورد. بدین ترتیب زخم‌های دهانی التیام می‌یابند و لثه‌ها رطوبت خود را حفظ می‌کنند.

نتایج پژوهشی نشان می‌دهند که استفاده از ژل "آلوئه ورا" در خمیردندان‌ها حتی بهتر از خمیر دندان‌های تجاری معروف می‌تواند با باکتری‌های دهانی مُسبب پوسیدگی دندان‌ها مبارزه نماید (۱۴، ۱۶).

محقّقین اظهار می دارند که وجود ترکیبات "آنتراکوئینون" (anthraquinones) در ساختار خمیردندان ها به واسطه داشتن ویژگی ضد التهابی می تواند باعث کاهش درد و التیام لثه های آسیب دیده گردد(۱۴).

یک آزمایش با مشارکت ۷۴ داوطلب مبتلا به فیروزسلول های مخاطی دهان یا "OSF" (oral submucous fibrosis) که یک بیماری شدید دهانی همراه با التهاب و درد است، نشانداد که مصرف ۳۰ میلی لیتر از عصاره رقیق "آلوفه ورا" به صورت ۲ دفعه در هر روز برای مدت ۳ ماه می تواند اثراتی همانند "هیدروکورتیزون" (hydrocortisone) تزریقی به عنوان یک داروی رایج بر جا بگذارد(۹،۱۰).

"هیدروکورتیزون" (hydrocortisone) نوعی از داروهای هورمونی حاوی

"کورتیزول" (cortisol) است که معمولاً به عنوان داروی تجویزی در مواردی

چون: عارضه تیروئید، بالا بودن کلسیم خون، آرتروز روماتیسمی، آسم و

آماس پوستی استفاده می شود(۱۰).

مطالعه دیگری نشانداد که مصرف دهانشویه "آلوفه ورا" می تواند موجب کاهش علائم و درد ناشی از عارضه "ناهنجاریهای مخاط دهان" (oral mucositis) گردد که از جمله اثرات جانبی معمول در موارد زیر بر علیه سرطان ها و تومورهای سر و گردن هستند:

(۱) شیمoterapi ها (chemotherapy)

(۲) تشعشع درمانی (radiation treatment)

لازم به تذکر است که اگر مُعضلات مذکور مداوا نشوند، به عوارض زیر می انجامند:

(الف) سرطان سر (head cancer)

ب) سرطان گردن (neck cancer).

عارضه "ناهنجریهای مخاط دهان" (oral mucositis) یک نوع التهاب شدید

و زخم دهانی است که غشاء مخاطی دهان را ضایع می سازد. این موضوع

موجب اختلال در غذاخوردن همراه با درد و اشکال در صحبت کردن و

بلعیدن می باشد(۹).

یک مطالعه با مشارکت ۶۴ داوطلب مبتلا به سرطان که از محلول دهانشویه حاوی "آلوفه ورا" به صورت ۳ دفعه در هر روز برای مدت ۱۶ روز (۲ هفته) استفاده می‌کردند، باعث کاهش دردهای ناشی از شیمیوتراپی عارضه تورم دهان (stomatitis) گردید که یک نوع عفونت دهانی محسوب می‌شود.

نتایج مطالعه همچنین حاکی از کاهش پلاک‌های دندانی و کنترل درد و آماس ناشی از تاول‌های متعاقب جراحی دهان بودند (۹، ۱۰).

یک مطالعه که در سال ۲۰۱۴ میلادی انجام پذیرفت و در ژورنال "علوم سلامتی" کشور اتیوپی چاپ گردید، نشانداد که عصاره غلیظ (extract) "آلوفه ورا" در صورت کاربرد به عنوان "دهانشویه" (mouth washes) می‌تواند مؤثر و بی‌خطر باشد. محققین مربوطه عقیده داشتند که ویتامین C موجود در عصاره "آلوفه ورا" می‌تواند مانع تشکیل پلاک‌های دندانی (tooth plaque) شود.

نتایج این بررسی حاکی از آن بودند که استفاده از عصاره غلیظ "آلوفه ورا" به عنوان "دهانشویه" می‌تواند عوارض زیر را درمان نماید:

۱) خونریزی لثه‌ها (bleeding gums)

۲) تورم لثه‌ها (swollen gums) (۱۰).

نتایج یک مطالعه که در سال ۲۰۱۷ میلادی انجام پذیرفت، مؤید آن بود که افراد استفاده کننده از خمیردندان های حاوی "آلوئه ورا" به نحو معنی داری دهان سالم تری می باشند.

در این مطالعه که با مشارکت ۴۰ داوطلب نوجوان و در دو گروه صورت پذیرفت، هر گروه از یک خمیر دندان حاوی "آلوئه ورا" و یا از خمیردندان تجاری حاوی "تریکلوسان" (triclosan) به صورت دو دفعه در هر روز مصرف نمودند.

"تریکلوسان" یا "TCS" (triclosan) یک نوع آنتی بیوتیک است که به

عنوان ضد باکتری و ضد قارچ در محصولاتی چون: صابون ها، خمیردندان ها،

پاک کننده ها (دترجنت ها)، اسباب بازی ها و ضد عفونی کننده های بهداشتی

استفاده می شود(۴).

نتایج حاصله پس از ۳۰ روز حاکی از فوائد زیر در افرادی بودند که از خمیردندان حاوی "آلوئه ورا" استفاده می کردند:

(۱) کاهش میزان قارچ کاندیدا (Candida)

(۲) کاهش پلاک دندان ها (tooth plaque)

(۳) کاهش التهاب لثه ها (gingivitis)

در پایان افرادی که از خمیردندان حاوی "آلوئه ورا" بهره می جستند، دارای دهان های سالم تری نسبت به گروه شاهد بودند در حالیکه به هیچگونه عوارض جانبی نیز دچار نشدند(۴).

تأثیر "آلئه ویرا" در جلوگیری از سرطان (anti-cancer):

اخیراً مطالعاتی در دانشگاه "ناپل" کشور ایتالیا برای تعیین میزان اثربخشی ۵ نوع کرم حاوی "آلئه ورا" در جلوگیری از سرطان پستان ناشی از تشعشع درمانی (radiation therapy) انجام گرفته اند. این مطالعات بر روی ۱۰۰ داوطلب مبتلا به سرطان که در ۵ گروه ۲۰ تائی تقسیم شده بودند، اجرا گردید. هر گروه ۲۰ تائی داوطلبان با یک نوع کرم، دو دفعه در هر روز تیمار شدند. شروع تیمارها از ۱۵ روز قبل از تشعشع درمانی مقدّر گردید. استفاده از کرم تا یک ماه پس از تشعشع درمانی (جمعاً به مدت ۶ هفته یا ۱/۵ ماه) ادامه یافت.

پوست داوطلبان بیمار در طی مدت آزمایش بطور هفتگی تحت بررسی قرار گرفت. نتایج این تحقیق که در ژورنال "تشعشع درمانی تومورها" (Radiation Oncology) منتشر شده است، حاکی از آن بوده اند که کرم های حاوی "آلئه ورا" با مصارف موضعی می توانند از سرطان پستان به عنوان عوارض جانبی ناشی از تشعشع درمانی جلوگیری نماید گواینکه موجب بهبودی سرطان مبتلایان نمی گردد. تمامی کرم های ۵ گانه حاوی "آلئه ورا" در آزمایش مذکور توانستند، تأثیرات مفیدی در جلوگیری از ایجاد تومورهای ناشی از تشعشع درمانی بر جا بگذارند(۱۴).

نتایج یک پژوهش که در ژورنال "اصول کاربرد مُکمل ها و داروهای جایگزین" (EBCAM) منتشر شده است، بیانگر خواص ضد سرطانی یکی از ترکیبات شیمیائی موجود در برگ های "آلوفه ورا" موسوم به "آلوفه امودین" (aloe emodin) می باشد.

"آلوفه امودین" (aloe emodin) یک نوع ترکیب شیمیائی کریستاله به

رنگ زرد متمایل به نارنجی با فرمول C₁₅H₁₀O₅ و خواص مُسهلی است

که از برگ های "آلوفه ورا"، "سنا" (senna) و "ریواس" (rhubarb)

حاصل می گردد.

نتایج این آزمایش حاکی از آن بودند که برگ های گیاه "آلوفه ورا" از خاصیت کُند کنندگی روند پیشرفت سرطان پستان برخوردار می باشد(۱۰).

تأثیر "آلوئه ویرا" بر افسردگی و حافظه (depression & memory)

نتایج یک بررسی بر روی حیوانات که در ژورنال "علوم اعصاب و تغذیه" (Nutritional) منتشر شده است، حاکی از آن می باشند که مصرف "آلوئه ورا" باعث کاهش افسردگی و افزایش قدرت حافظه در موش های خانگی گردید. محققین مزبور دریافتند که "آلوئه ورا" باعث افزایش قدرت حافظه و توانائی یادگیری و تسکین افسردگی در موش های خانگی شده است (۱۴).

تأثیر "آلوئه ورا" بر سیستم ایمنی بدن (immunity system):

صرف "آلوئه ورا" می تواند باعث تقویت سیستم ایمنی بدن شود(۶).

صرف "آلوئه ورا" با تحریک سلول ها به تولید ترکیبات زیر باعث تقویت سیستم ایمنی بدن می شود:

۱) "اکسید نیتریک" یا "NO" (nitric oxide):

"اکسید نیتریک" (NO) یک نوع گاز بدون رنگ، سمی و جزو رادیکال های آزاد

محسوب می شود ولیکن سریعاً با اکسیژن ترکیب می شود و تولید NO₂ غیر

سمی می نماید.

۲) "سیتوکین ها" (cytokines):

"سیتوکین ها" (cytokines) از جمله پروتئین های کوچک با وزن مولکولی

(signaling KDA) هستند که در ارتباطات بین سلولی (signaling

حائز اهمیت می باشند. "سیتوکین ها" قادر به عبور از لایه لیپیدی سلول ها نیستند

لذا نمی توانند وارد سیتوپلاسم سلول ها شوند(۶).

تأثير "آلوفه ورا" بر عدم تعادل الکترولیت یا مایعات بدن (electrolyte imbalances):

مصارف بیشبوود و بدون ضابطه "آلوفه ورا" می‌تواند باعث عدم تعادل عناصر مورد نیاز انسان در الکترولیت یا مایعات بدن شود (۱۷).

کاهش پتانسیم ناشی از مصارف بیشبوود "آلوفه ورا" به حالت خوراکی می‌تواند به بروز

عوارض زیر منتهی گردد:

(۱) خستگی (fatigue)

(۲) ضعف ماهیچه‌ای (muscle weakness)

(۳) نامنظمی ضربان قلب (irregular heartbeats) موسوم به "آریتمیا"

.(۱۷)(arrhythmia)

دُز مصرفی گیاه "آلوئه ورا" (dose):

تاکنون هیچگونه دُز استانداردی توسط مؤسّسات ناظر بر مواد غذائی و داروئی برای مصارف "آلوئه ورا" تدوین نشده است (۱۷).

اثرات و مخاطرات عوارض جانبی مصارف "آلوئه ورا" می‌تواند به عوامل زیر وابسته باشد:

- (۱) سلامتی مصرف کنندگان
- (۲) سن مصرف کنندگان
- (۳) وزن مصرف کنندگان (۱۷).

"آلوئه ورا" به صورت‌های زیر برای مصارف خوراکی تولید و عرضه می‌گردند:

- (۱) کپسول‌ها (capsules)
- (۲) کپسول‌های حاوی ژل (soft gel caps)
- (۳) پودرها (powders)
- (۴) عصاره‌های رقیق (juices) (۱۷).

تولیدات حاوی "آلوئه ورا" برای استعمال جلدی ممکن است از غلظت ۰/۵ درصد تا ۹۹ درصد برخوردار باشند (۱۷).

اگرچه ژل‌های "آلوئه ورا" را عمدتاً برای استعمال جلدی تهیّه می‌کنند ولیکن انواع حاصل از شیوه "پرس سرد" (cold-pressed) و فاقد "آلوئن" (Aloin) آن را می‌توان به صورت خوراکی نیز مصرف نمود (۱۷).

ژل های "آلوفه ورا"ی ناشی از فرآیند "پرس سرد" را معمولاً با اسمی زیر به فروش می

رسانند:

Full Strength (۱)

Whole Leaf (۲)

.(۱۷) Pure Filtered (۳)

در مورد مصارف ژل های "پرس سرد" "آلوفه ورا" باید به نکات زیر توجه داشت:

۱) آنها را به شکل مایعات غلیظ تا جامد تهیه می کنند.

۲) این آمیزه ها را عمدتاً برای بهبد هضم غذا تجویز می نمایند.

۳) چنین ژل هائی باید برای بیش از ۱۰ روز مصرف شوند زیرا بر احتمال بروز اثرات

جانبی آنها افزوده می گردد(۱۷).

آمیزه های خوراکی "آلوفه ورا" در دُزهای ۱۰۰ میلی گرم (mg) تا ۱۰۰۰۰ میلی گرم تولید و

عرضه می شوند. آمیزه هائی که از دُزهای بالاتری بهره مندند، لاجرم با خطر بروز اثرات

جانبی بیشتری مواجه می باشند. بنابراین توصیه شده است که مصارف خوراکی "آلوفه ورا"

با دُزهای کمتری آغاز شود، تا واکنش بدن نسبت به آن مشخص گردد(۱۷).

کلینیک غیر انتفاعی "مایو" (Mayo Clinic) واقع در ایالت "مینه سوتا"ی آمریکا توصیه

کرده است که "آلوفه ورا" می تواند باعث رفع عارضه "بیوست" شود اما این کار به تدریج

انجام می پذیرد. آنها توصیه کرده اند که از دُزهای ۱۷/۰ - ۰/۰۴ گرم عصاره خشک "آلوفه

ورا" برای این منظور استفاده شود(۱۰).

تداخل اثر مصارف "آلوفه ورا" با داروهای تجویزی (interactions):

۱) مصارف خوراکی "آلوفه ورا" ممکن است باعث تداخل اثر با برخی از داروهای تجویزی گردد. این موضوع بدین معنی است که مصارف خوراکی "آلوفه ورا" می‌تواند باعث بی‌اثر شدن و یا تشدید اثرات داروهای مصرفی گردد و این موضوع به بروز اثرات جانبی منتهی می‌شود که سلامتی افراد را با مخاطره مواجه می‌سازد(۱۷).

۲) مصارف خوراکی تولیدات حاصل از گیاه "آلوفه ورا" می‌تواند باعث تداخل اثر داروهای تجویزی از جمله در موارد زیر گردد:

(۱-۲) لختگی خون (blood clots)

(۲-۲) دیابت (diabetes) نظیر: "انسولین" (insulin)

(۳-۲) بیماریهای قلبی (heart diseases)

(۴-۲) مُدر یا ادرارآور (diuretics) نظیر: "لاسیکس" (Lasix) یا "فوراسمید" (furosemide)

(۵-۲) عوامل پائین آورنده پتاسیم خون (potassium-lowering agents) نظیر:

"دیگوکسین" (Digoxin)

(۶-۲) نامنظمی ضربان قلب نظیر: "لانوکسین" (Lanoxin) یا "دیگوکسین" (Digoxin)

(۷-۲) مُلین (stool softeners) و نرم کننده مدفع (Laxative)

(۸-۲) ریشه شیرین بیان (licorice root)

(۹-۲) استروئیدهای خوراکی یا تزریقی (steroids)

(۱۰-۲) داروهای غیر استروئیدی ضد التهاب موسوم به "NSAIDs" نظیر: "آسپیرین" و "ایبوپروفن" (Ibuprofen) یا "آدویل" (Advil) یا "اسپرین" (Aspirin).

(۳) مصارف بیشبورد لاتکس "آلوفه ورا" می تواند باعث افزایش بروز اثرات جانبی ناخواسته ای در صورت مصارف همزمان با داروی "دیگوکسین" (digoxin) شود که معمولاً برای درمان ناراحتی های قلبی تجویز می گردد.(۱۲).

(۴) مصارف همزمان عصارة رقیق (juice) "آلوفه ورا" با داروهای تجویزی ضد دیابت می تواند به کاهش شدید قند خون منجر شود که خطرات زیادی را به همراه خواهد داشت(۶).

(۵) در صورتی که تهایل به مصارف "آلوفه ورا" دارید ولیکن در حال سپری کردن دوره های داروئی زیر می باشد، به واسطه جلوگیری از تداخل اثربخشی با پزشک حاذق مشورت کنید:

(۱-۵) داروهای مُدر (water pills) یا ادرار آور (diuretics) داروهای مُدر (water pills) یا ادرار آور (diuretics) را که با نام های "fluid pills" را که با نام های "water pills" یا

نیز می نامند، موجب افزایش تولید ادرار می شوند. در واقع ادرار کردن

راه حل بدن برای خارج ساختن آب و نمک اضافی می باشد. از فوائد مصرف

داروهای مُدر می توان به کاهش تورم زانوها و کاهش فشار خون در اثر خروج

مقادیری از نمک بدن اشاره کرد.

(۲-۵) گیاهان داروئی و مکمل های حاوی آنها (herbs & supplements) :

(۳-۵) مصرف داروهای "کورتیکوستروئیدی" (corticosteroids) :

"کورتیکوستروئیدها" (corticosteroids) یک دسته از هورمون های استروئیدی

شامل ترکیبات طبیعی و مصنوعی می باشند. این مواد بطور طبیعی در کورتکس

غدد فوق کلیوی (adrenal cortex) مهره داران تولید می گردند ولیکن ساخت

مصنوعی آنها نیز انجام می پذیرد. "کورتیکوستروئیدها" دخیل در طیف وسیعی

از فعالیت های فیزیولوژیکی بدن از جمله مواردی چون: واکنش به تنفس ها،

واکنش های ایمنی، تنظیم التهابات بدن، متابولیسم کربوهیدرات ها و پروتئین ها

می باشند.

(۴-۵) دیگوکسین / لانوکسین (digoxin/ lanoxin) :

"دیگوکسین" (digoxin) یک ترکیب سمی از نوع "گلیکوزید استروئید" است

که در برخی از گیاهان از جمله "گل انگشتانه" (foxglove) وجود دارد. این

ترکیب شیمیائی در دُزهای کم برای تحریک قلب تجویز می گردد.

گل انگشتانه معمولی با نام علمی "Digitalis sp" و گل انگشتانه اروپائی

موسوم به "گل پنجه علی" با نام علمی "Digitalis purpurea" می باشند.

(۵-۵) "وارفارین" (warfarin) با اسامی تجاری "کومادین" (coumadin) و "جانتووین"

که به عنوان داروهای ضد انعقاد خون (anticoagulant) یا رقیق کننده خون (Jantoven)

(blood thinner) تجویز می شوند.

از "وارفارین" (warfarin) که یک ترکیب بلورین ضد انعقاد خون، بی رنگ و بو

است، غالباً به عنوان مرگ موش نیز استفاده می کنند.

: (ultane) با نام تجاری "اولتان" (sevoflurane) و "سووفلوران" (sevoflurane) یک ترکیب "اتری" (ether) دارای "فلئورومتیل" و "هگزافلئورو ایزوپروپیل" به عنوان دو گروه "آلکیل" می باشد. "سووفلوران" به عنوان یک داروی بیهوشی استشمامی از تجمع پلاکت های خون جلوگیری به عمل می آورد و همچنین بسان آرامبخش سیستم عصب مرکزی نیز محسوب می گردد.

: (stimulant laxative) داروهای مُسهل و مُلین

(diabetes medications) داروهای ضد دیابت

. (anticoagulants) داروهای ضد انعقاد خون

۶) برای اجتناب از تداخل اثر "آلوفه ورا" با داروهای تجویزی بهتر است که آنها را با فاصله زمانی چند ساعته مصرف نمایند (۱۷).

۷) برای اجتناب از تداخل اثر داروها با "آلوفه ورا" توصیه شده است که از مقدار "آلوفه ورا"ی مصرفی بکاهند و یا نوع داروی مصرفی را تعویض نمایند (۱۷).

۸) مصارف جلدی "آلوفه ورا" نیز ممکن است، به تداخل اثر با داروهای تجویزی بینجامد. از جمله می تواند باعث افزایش جذب مواد "استروئیدی" کرم ها شود و بدین ترتیب بر صدمات پوستی بیفزاید (۱۷).

مسومیت زائی "آلوئه ورا" (toxicity):

۱) مصارف خوراکی گیاه "آلوئه ورا" برای انسان ها می تواند به مسومیت (toxicity) ملايمی بینجامد ولیکن برای حیوانات خانگی نظیر گربه ها، سگ ها و اسب ها بسیار سّمی است.(۸).

۲) بخش ایجاد کننده مسومیت در گیاه "آلوئه ورا" را عصاره گیاهی (sap) آن تشکیل می دهد که عمدتاً پس از چند دقیقه به شکل خارش های پوستی بروز می یابد(۱۳).

۳) عصاره گیاه "آلوئه ورا" می تواند به طرق زیر باعث ایجاد مسومیت گردد:

۱-۳) کاربرد جلدی (dermatitis)

۲-۳) مصرف خوراکی (ingestion).

۴) دانشمندان ترکیب شیمیائی "گلیکوزید آنتراکوئینون" (anthraquinone glycoside) را عامل ایجاد کننده مسومیت در گیاه "آلوئه ورا" معرفی کرده اند(۱۳).

۵) علائم بروز مسومیت در اثر مصارف بیشبوود گیاه "آلوئه ورا" عبارتند از:

۱-۵) انقباضات شکمی (abdominal cramping)

۲-۵) اسهال (diarrhea)

۳-۵) ادرار خونی (red urine)

۴-۵) آزار پوستی (skin irritation).

عوارض جانبی مصارف گیاه "آلوفه ورا" (side effects):

- ۱) هر گونه مصارف جلدی (topical) "آلوفه ورا" بخصوص در مقادیر کم می‌تواند برای اکثر افراد بی خطر و ایمن باشد (۱۵، ۱۸).
- ۲) استعمال جلدی "آلوفه ورا" برای رفع آسیب‌های جزئی پوست برای اغلب افراد بی خطر و ایمن است و بطور کلی بدن انسان نسبت به مواجهه با آن متحمل می‌باشد. اگر چه این کار در تعداد کمی از افراد به واکنش‌های آلرژیک از نوع آزردگی‌های پوستی می‌انجامد (۴).
- ۳) مصارف بیشبوود ژل "آلوفه ورا" و عصاره برگ‌های کامل آن می‌توانند سمی (toxic) باشند (۱۸).
- ۴) گیاه "آلوفه ورا" از قابلیت مسمومیت زائی در برخی افراد از طریق مصارف خوراکی و جلدی برخوردار است (۱۸).
- ۵) مصرف "آلوفه ورا" ممکن است در برخی از افراد ایجاد عوارض جانبی نماید زیرا آنان نسبت به "آلوفه ورا" دچار آلرژی (allergy) یا حساسیت می‌باشند (۶).

۶) مصرف مُكمل "آلوفن" به طریق جلدی گواینکه در برخی افراد به بروز حساسیت های اندکی می انجامد ولیکن این مُعضل با پاک کردن مُكمل از سطح پوست بر طرف می گردد(۱۸).

۷) افرادی که نسبت به مصارف "آلوفه ورا" دارای حساسیت یا آلرژی (allergies) هستند، در اثر مصارف جلدی ممکن است، دچار واکنش های پوستی زیر گردند:

۱-۷) آماس پوستی ناشی از تماس مستقیم (dermatitis) نظیر:

(redness) قرمزی (۱-۱-۷)

(irritation & itching) آزردگی و خارش (۲-۱-۷)

(difficult breathing) دشواری در تنفس (۲-۷)

(face swelling) توّرم صورت (۳-۷)

(lips swelling) توّرم لب ها (۴-۷)

(tongue swelling) توّرم زبان (۵-۷)

(throat swelling) توّرم گلو (۶-۷) (۱۸،۱۷).

۸) عصاره برگ های "آلوفه ورا" در صورت های زیر:

(non-decolorized) عدم رنگ زدائی (۱-۸)

(orally used) مصارف خوراکی (۲-۸)

از طرف دفتر نظارت بر مخاطرات سلامتی ناشی از محیط زیست کالیفرنیا (COEHHA) در لیست مواد شیمیائی مُسبب سرطان و مسمومیت زا قرار گرفته است(۱۸).

۹) نوشیدن عصارهٔ رقیق و فرآیند نشدهٔ "آلوفهٔ ورا" ممکن است به عدم تعادل الکترولیتی و "آب کافتی" (dehydration) بدن منجر شود(۶).

۱۰) نوشیدن عصارهٔ رقیق "آلوفهٔ ورا" در افراد حساس می‌تواند باعث بروز عوارض جانبی زیر گردد:

(۱-۱۰) تاول های پوستی (rashes)

(۲-۱۰) خارش پوستی (itchy)

(۳-۱۰) اشکال در تنفس (difficult breathing)

(۴-۱۰) کهیر (hives)

(۵-۱۰) احساس فشار بر قفسه سینه

(۶-۱۰) آماس صورت، لب و دهان

(۷-۱۰) آزردگی گلو (throat irritation). (۶)

۱۱) نوشیدن عصارهٔ رقیق "آلوفهٔ ورا" ممکن است باعث کاهش پتابسیم در مایعات بدن انسان شود که نتایجی زیر را به همراه خواهد داشت:

(۱-۱۱) نامنظمی ضربان قلب (irregular heartbeat)

(۲-۱۱) ضعف بدنی (weakness)

بر این اساس توصیه شده است که افراد مُسن و کسانی که دارای سابقه بیماری های مهم هستند، از مصارف "آلوفهٔ ورا" خودداری نمایند(۶).

(۱۲) مصارف بیشبوود عصاره رقیق "آلوفه ورا" می تواند باعث التهاب و برانگیخته شدن ناحیه لگنچه کلیوی (pelvis) گردد و بدین ترتیب به کلیه ها آسیب برساند(۶).

(۱۳) بررسی ها نشانداده اند که مصارف طولانی مدت "آلوفه ورا" به ویژه ژل رقیق نشده اش می تواند به صدمات کلیوی پایدار منتهی گردد(۱۷).

(۱۴) افرادی که مبتلا به بیماریهای روده ای و مشکلات گوارشی هستند، باید از عصاره رقیق "آلوفه ورا" مصرف کنند زیرا اثرات مُسهٰلی آن به تبعات نامطلوب زیر می انجامد:
(۱-۱۴) اسهال (diarrhea)

(۲-۱۴) انقباضات شکمی (abdominal cramps)

(۳-۱۴) تسریع در تخلیه روده ها (loose motions) (۶).

(۱۵) مصارف خوراکی "آلوفه ورا" بخصوص در مقداری بیشبوود می تواند به برخی عوارض جانبی نظیر موارد زیر بینجامد:

(۱-۱۵) دردهای شکمی (abdominal pain)

(۲-۱۵) انقباضات شکمی (abdominal cramps)

(۳-۱۵) اسهال (diarrhea)

(۴-۱۵) صدمات کبدی (hepatitis)

(۵-۱۵) کاهش جذب داروهای مصرفی (drugs absorptions)

(۶-۱۵) کاهش وزن بدن (weight loss)

(diabetes) ۷-۱۵

(hepatitis) ۸-۱۵

(inflammatory bowel) ۹-۱۵

(ulcerative colitis) ۱۰-۱۵

(Crohn's disease) ۱۱-۱۵

(kidney issues) ۱۲-۱۵

(blood in the urine) ۱۳-۱۵

(low potassium) ۱۴-۱۵ کاهش میزان پتاسیم الکترولیت بدن

(muscle weakness) ۱۵-۱۵ ضعف ماهیچه ای

(nausea) ۱۶-۱۵ تهوع

(stomach pain) ۱۷-۱۵ درد معده

(electrolyte imbalances) ۱۸-۱۵ عدم تعادل الکترولیت یا مایعات بدن

.(۱۸، ۱۲، ۱۰، ۴، ۱۷)

۱۶) مصارف مکرر "آلوفه ورا" به میزان بیش از ۱ گرم در روز می تواند به بروز اثرات

متغایر و غیر قابل انتظار زیر بینجامد:

(hematuria) ۱-۱۶ ادرار خونی

(weight loss) ۲-۱۶ کاهش وزن بدن

(cardiac disorders) ۳-۱۶ مشکلات قلبی

.(۱۸) (kidney disorders) ۴-۱۶ معضلات کلیوی

۱۷) عصاره رقیق (juice) گیاه "آلئه ورا" می تواند به بھبود هضم غذا کمک نماید اما تاکنون تحقیقات جامع و معتبری در تأیید این ادعا انجام نگرفته اند(۱۸).

۱۸) امکان بروز مسمومیت هایی در اثر مصارف خوراکی عصاره های غلیظ (extracts) گیاه "آلئه ورا" وجود دارد ولیکن این موضوع بستگی به مقادیر بکار رفته دارد(۱۸).

۱۹) برخی مطالعات نشانداده اند که مصارف عصاره قمامی برگ "آلئه ورا" می تواند به سرطان روده بزرگ بینجامد.

یک نظریه در این رابطه معتقد است که عامل چنین پدیده ای در واقع ترکیب شیمیائی "آلئن" (Aloin) موجود در لاتکس زرد رنگ "آلئه ورا" می باشد لذا حذف "آلئن" می تواند به ایمن شدن مصرف "آلئه ورا" بینجامد(۱۷).

۲۰) مصارف خوراکی عصاره غلیظ (extract) برگ های "آلئه ورا" به صورت حداقل سه دفعه در هفته برای مدت ۵ ماه موجب بروز عارضه هپاتیت شدید شد(۱۲).

۲۱) مطالعاتی که بر روی حیوانات برای بررسی اثر مصارف خوراکی عصاره برگ های "آلئه ورا" بر بروز سرطان دستگاه گوارش (gastro-intestinal) در موش های صحرائی و خانگی انجام پذیرفت، نشانداد که میزان وابستگی اثرات بر اساس نوع تولیدات مصرفی و ویژگی های مصرف کننده ها متفاوت می باشد(۱۲).

(۲۲) یک مطالعه که توسط " مؤسسه ملی سلامت " آمریکا در رابطه با بررسی اثربخشی عصاره برگ های " آلوئه ورا " در رفع " یبوست " انجام پذیرفت، نشانداد که مصارف بیشبوود این نوع عصاره توانست باعث رشد تومورها در موش های صحرائی تحت آزمایش گردد (۱۰).

(۲۳) گزارشات حاکی از بروز عوارض جانبی زیر در موارد استفاده جلدی از ژل " آلوئه ورا " می باشند:

(۱-۲۳) سوزش (burning)

(۲-۲۳) خارش (itching)

.(۳-۲۳) اگزما (eczema)

(۲۴) مصارف خوراکی لاتکس " آلوئه ورا " سبب بروز عوارض زیر گردید:

(۱-۲۴) دردهای شکمی (abdominal pains)

(۲-۲۴) انقباضات شکمی (abdominal cramps)

(۳-۲۴) مشکلات گوارشی (gastro-intestinal problems)

(۴-۲۴) درد معده (stomach pain)

(۵-۲۴) زخم های دستگاه گوارش (ulcers)

(۶-۲۴) انسداد روده ای (intestinal obstruction)

(۷-۲۴) تورم آپاندیس (appendicitis)

.(۸-۲۴) مرگ (death) (۱۲,۶).

(۲۵) بانوان باردار (pregnant) و مادران شیرده (lactating) باید از مصارف عصارة رقیق "آلئه ورا" خودداری ورزند زیرا ممکن است باعث بروز مشکلاتی برای آنان گردد. محققین هشدار داده اند که مصرف "آلئه ورا" توسط بانوان باردار می تواند از طریق ایجاد "انقباضات رحمی" (uterine contractions) به سقط جنین (miscarriage) آنان منجر گردد(۶).

پژوهش ها : (research)

گیاه "آلوفه ورا" موضوع تحقیق بسیاری از پژوهشگران در طی سالیان اخیر برای امکان بکارگیری آن در موارد زیر بوده است:

- (۱) مواد آرایشی (cosmetics)
- (۲) مکمل های غذائی (food supplements)
- (۳) گیاه درمانی (herbal remedies)
- (۴) طعم دهنده مواد غذائی (food flavoring).

یکی از مسائلی که همواره در مورد گیاه "آلوفه ورا" مطرح بوده است، اینکه آیا از آن می توان برای درمان زخم ها و سوختگی ها بهره گرفت؟ نتایج برخی از بررسی ها نشانداده اند که کاربرد موضعی "آلوفه ورا" می تواند علائم برخی معضلات پوستی زیر را زائل سازد:

- (۱) پسوریاژیس (psoriasis)
- (۲) آکنه (acne)
- (۳) جوش ها (rashes).

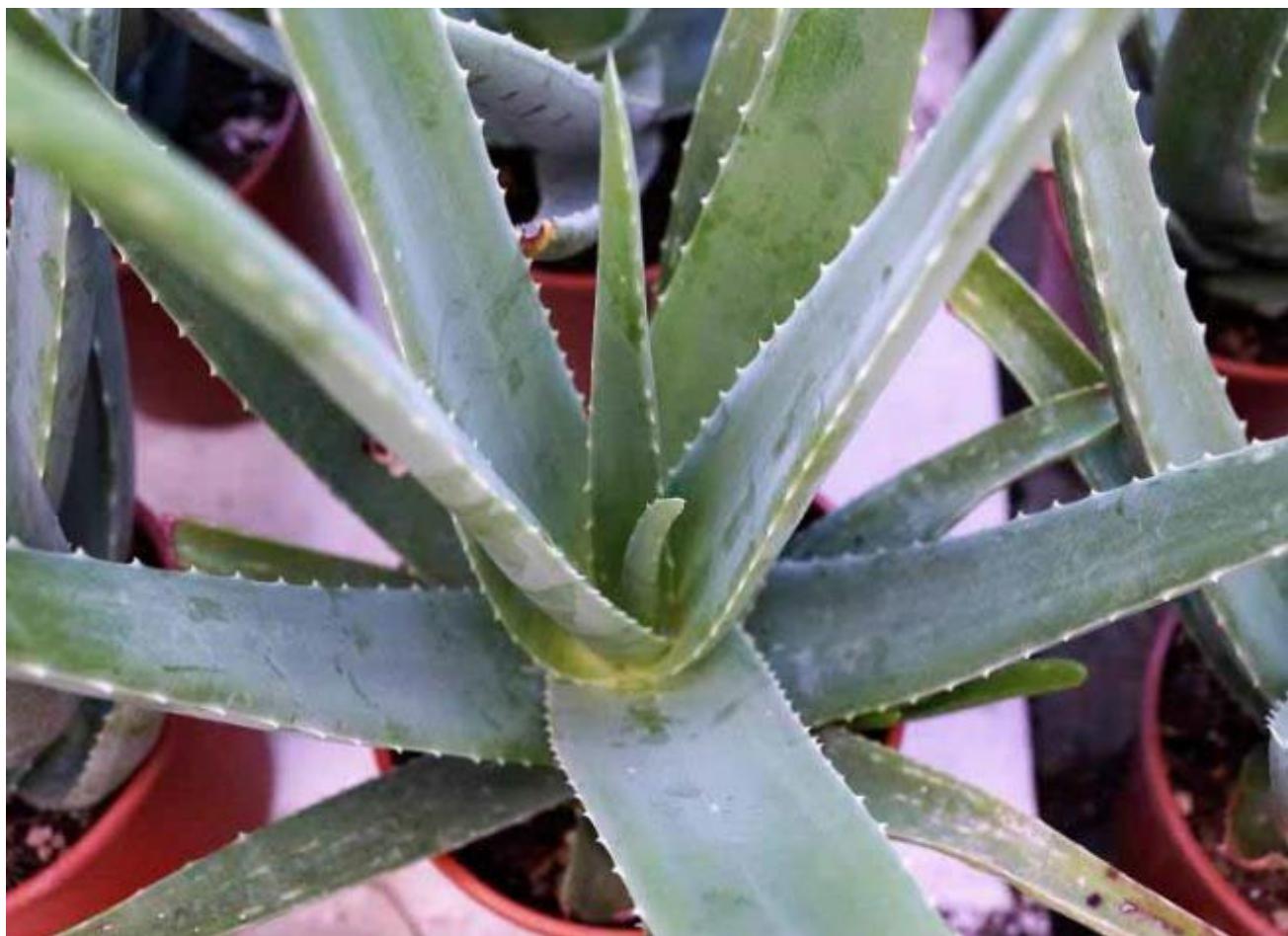
مرکز ملی داروهای جایگزین و مکمل های آمریکا (NCCAMT) وابسته به مؤسسه ملی سلامت اذعان داشته است که گیاه "آلوفه ورا" حاوی ترکیب مسُهله قوی می باشد(۱۶).

ترکیبات شیمیائی حاوی "آلوئن" (aloin) نظیر:

(۱) آلوئه-امودین (aloe-emodin)

(۲) باربالوئن (barbaloin)

تا قبل از سال ۲۰۰۲ میلادی توسط اداره نظارت بر غذا و داروی آمریکا (FDA) به عنوان مُسهل بدون نیاز به نسخه یا "OTC" (over-the-counter) تأیید شده بودند ولیکن پس از آن تا اطلاع ثانوی از داروخانه ها به دلیل عدم وجود اطلاعات کافی جمع آوری شدند(۱۶).

توصیه ها، هُشدارها و مخاطرات (precaution, warning & hazards)

۱) افراد زیر باید از مصارف خوراکی "آلومینیوم و رام" خودداری نمایند:

۱-۱) کودکان کمتر از ۱۲ سال

۱-۲) زنان باردار (pregnant)

۱-۳) بانوان شیرده (lactation, chest feeding, breast feeding)

۱-۴) افراد دیابتی (diabetes) که دارو مصرف می کنند.

۱-۵) افرادی که دچار اسهال (diarrhea) و کم آبی بدن می باشند.

۱-۶) افراد دچار التهاب مُزمن روده ها (Crohn's disease)

۱-۷) مبتلایان به زخم و التهاب روده بزرگ (ulcerative colitis)

۱-۸) اشخاص دچار بواسیر (hemorrhoids)

۱-۹) مبتلایان به بیماریهای کلیوی (kidney conditions)

۱-۱۰) افراد دارای عوارض کلیوی (renal disorder)

۱-۱۱) افراد دچار بیماریهای قلبی (cardiac condition)

۱-۱۲) اشخاص دچار "بیماری کرون" یا التهابات روده ای (Crohn's disease)

۱-۱۳) مبتلایان انسداد روده ای (intestinal obstruction)

۱-۱۴) مبتلایان بیماریهای کبدی (liver disease)

۱-۱۵) افراد دچار عدم تعادل الکترولیت بدن (۷، ۹، ۱۰، ۴، ۱۷).

(۲) مصارف همزمان داروهای ضد دیابت و "آلوفه ورا" می تواند باعث نزول شدید مقدار قند خون (hypo-glycemia) شود و مشکلاتی را برای افراد به وجود آورد(۷).

(۳) مصارف خوراکی ژل و لاتکس "آلوفه ورا" در طی دوره های زیر می تواند نایمن و خطرناک باشد:

(۱-۳) دوران حاملگی بانوان (pregnancy)

(۲-۳) دوران شیردهی مادران (breast feeding) (۱۲،۴)

(۴) برای استفاده از برگ های "آلوفه ورا" برای درمان بریدگی های سطحی، آفتاب سوختگی ها و سایر مشکلات پوستی باید مقداری از برگ گیاه مذکور را بریده و از ژل بخش داخلی آن استفاده کرد ولیکن قبل از مبادرت به اینکار باید حتماً به آزمایش لکه ای بر روی پوست اقدام کرد، تا از عدم وجود حساسیت پوستی واقف گردید(۱۳).

(۵) هرگز "آلوفه ورا" را برای درمان سوختگی های شدید و بریدگی های عمیق بکار نبرید، بلکه برای درمان چنین مواردی سریعاً به پزشک مراجعه نمائید(۴،۱۷).

(۶) افرادی که نسبت به: سیرها، پیازها و لاله ها آلرژی دارند، باید از مصارف "آلوفه ورا" اجتناب نمایند(۴).

(۷) از دو هفته قبل از هر گونه عمل جراحی باید از مصارف "آلوفه ورا" پرهیز شود(۴).

۸) قبل از آغاز به مصرف ژل یا لاتکس "آلوفه ورا" کاملاً از توضیحات روی برچسب چنین کالاهایی مطلع شوید.

۹) "آلوفه ورا" را فقط در طی دوره های زمانی کوتاه مدت مصرف کنید بطوریکه پس از سپری شدن یک هفته از مصرف مداوم حداقل یک هفته وقفه بگذارید(۴).

۱۰) "آلوفه ورا"ی مورد نیاز خود را برای برخورداری از کیفیت مطلوب و ایمنی از مارک های معتبر خریداری نمایید(۴).

۱۱) به خاطر داشته باشید که "آلوفه ورا" به واسطه مُسهل بودن از قابلیت ایجاد اسهال و انقباضات شکمی برخوردار می باشد لذا از مصارف بیشود آن بپرهیزید(۴).

۱۲) مصارف بی ضابطه "آلوفه ورا" می تواند از جذب داروهای تجویزی توسط بدن بکاهد و بدین ترتیب مانع اثربخشی داروها گردد(۴).

مَنَابِعُ وَمَا خَذَ:

- 1) Adriana – 2022 – How to care for an Aloe vera plant? –
<https://www.backyardgardenlover.com>
- 2) Almanac – 2022 – How to care for Aloe vera plants? –
<https://www.almanac.com>
- 3) Carberry, Andrew – 2021 – How to plant Aloe vera? –
<https://www.wikipedia.com>
- 4) Cronkleton, Emily – 2018 – How to use fresh Aloe vera? –
<https://www.wikihow.com>
- 5) Gardeners World – 2021 – How to grow Aloe vera? – BBC Gardeners World Magazine; <https://www.gardenersworld.com>
- 6) Health kart – 2017 – 10 Aloe vera uses and side effects you must know about – <https://www.healthkart.com>
- 7) Hoyl, Alia & Jessica Root – 2021 – 40 Amazing uses for Aloe vera –
<https://www.howstuffworks.com>
- 8) Iannotti, Marie – 2021 – How to grow Aloe vera? –
<https://www.thespruce.com>
- 9) Landes, Ellen – 2022 – 5 Healthy benefits of drinking Aloe vera juice –
<https://www.wikihow.com>

- 10) Landes, Ellen – 2022 – 7 Amazing uses for Aloe vera –
<https://www.healthline.com>
- 11) Natale, Nicol – 2019 – 12 Amazing Aloe vera uses for your skin and hair according to dermatologists – <https://www.prevention.com>
- 12) NCCIH – 2020 – Aloe vera – National Center for Complementary and Integrative Health; <https://www.nccih.nih.gov>
- 13) NCSE – 2022 – Aloe vera – North Carolina State University Extension;
<https://plants.ces.ncsu.edu>
- 14) Newman, Tim – 2017 – Nine health benefits and medical uses of Aloe vera – <https://www.medicalnewstoday.com>
- 15) NIEHS – 2020 – Aloe vera – <https://www.niehs.nih.gov>
- 16) Rhoades, Heather – 2022 – Aloe vera plant care; How to grow an Aloe plant? – <https://www.gardeningknowhow.com>
- 17) Wong, Cathy & et al – 2022 – The health benefits of Aloe vera –
<https://www.verywellhealth.com>
- 18) Wikipedia 2022 – Aloe vera – <https://en.wikipedia.org>